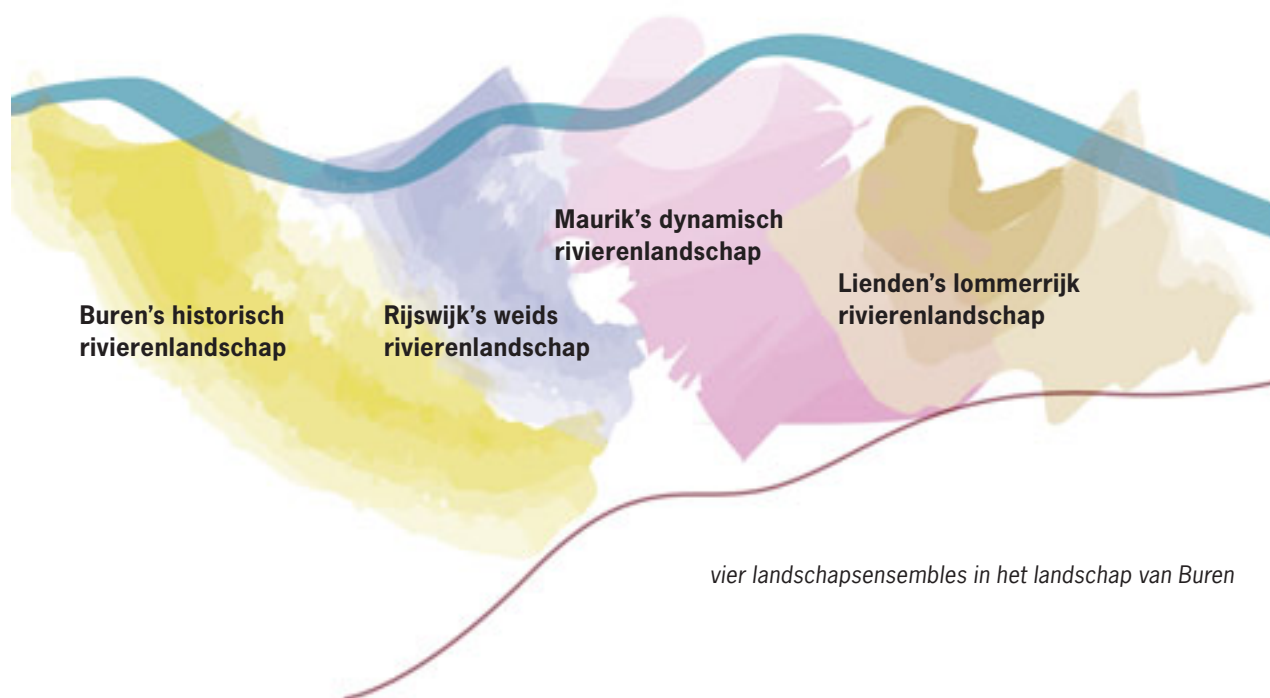

Verweving van groot- en kleinschaligheid

werkboek voor de mensen in het landschapsensemble Lienden's lommerrijk rivierenlandschap met uitzicht op de heuvelrug

Onderdeel van het landschapsontwikkelingsplan
voor de gemeente Buren
mede als uitwerking van de Structuurvisie

Welkom in dit werkboek!

Het LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP) voor Buren bestaat uit meerdere delen. Ten eerste uit de visie op de toekomst van het landschap van de gemeente. Deze is gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009 - 2019, vastgesteld door de Raad op 27 oktober 2009.

Ten tweede uit een beleidsnotitie over de 'zoekzones landschapsversterkend bouwen' die in de Structuurvisie worden geïntroduceerd.

Ten derde uit een uitvoeringsprogramma dat is samengesteld voor het gehele gebied van het LOP. Daarin worden, geordend in thema's, allerlei projecten opgesomd. Deze lijst kan in de loop van de tijd telkens worden geactualiseerd.

Belangrijk onderdeel is ook de de regeling Groenblauwe Diensten (GUP).

Tenslotte omvat het LOP vier werkboeken, één voor ieder van de vier landschapsensembles, waarin alle onderdelen van het LOP samenkomen. Voor u ligt het ensemblewerkboek van 'Lienden's lommerrijk rivierenlandschap met uitzicht op de heuvelrug'.

In dit werkboek wordt een bouwpakket met handleiding geboden dat kan helpen bij het beoordelen, realiseren en ontwikkelen van projecten. Daarbij kunnen de volgende stappen worden genomen:

Stap 1. *Neem het ensemblewerkboek voor het deel van de gemeente waarbinnen het initiatief ligt. Bestudeer de karakteristiek en de ontwikkelingsvisie voor dit gebied (H1 en H2)*

Stap 2. *Bekijk in het uitvoeringsprogramma of er al projecten zijn die aansluiten bij het initiatief. Onderzoek of en hoe daarop kan worden aangesloten.*

Stap 3. *Inventariseer 'te beschermen waarden' op de kaarten in hoofdstuk 3 van dit ensemblewerkboek. Stel vast hoe het initiatief daar rekening mee zal moeten houden (bijvoorbeeld door verplicht archeologisch onderzoek te laten uitvoeren).*

Stap 4. *Inventariseer of met het initiatief aangesloten kan worden op te ontwikkelen kwaliteiten. Levert dit mogelijkheden voor financiering of samenwerking op?*

Stap 5. *Bepaal om wat voor type project het gaat. Onder welke regeling kan het vallen (hoofdstuk 5)?*

** Betreft het een wens voor nieuwe woning(en) in een zoekzone landschapsversterkend bouwen? Ga dan verder met hoofdstuk 6 en ga eerst na of realisatie van een bonusproject mogelijk is.*

** Betreft het een initiatief voor groenblauwe diensten? Ontwerp samen met betrokkenen een bedrijfslandschapsplan aan de hand van de visie in hoofdstuk 2 en het bouwpakket in hoofdstuk 7. Laat dit uitwerken tot een subsidie-aanvraag. Zie hiervoor hoofdstuk 7.*

** Betreft het een ander initiatief in het buitengebied? Bepaal de grondslagen voor eventuele verevening en landschappelijke inpassing aan de hand van doelen en mogelijkheden, zowel economisch als landschappelijk (Hoofdstuk 1, 2, 3 en 4). Ontwerp samen met de betrokkenen een plan voor de landschappelijke inpassing van het initiatief. Gebruik hiervoor bouwpakket uit hoofdstuk 7. Ga na of een deel van het inpassingsplan als groenblauwe dienst is te realiseren.*

Inhoud

Welkom in dit werkboek!	3
1 Lienden's lommerrijk rivierenlandschap	6
1.1 In vogelvlucht	6
1.2 Opgave en doelen voor Rijswijk's weids rivierenlandschap	8
2 Gewenste ontwikkeling	9
2.1 In de visie van het LOP	9
2.1.1 Versterk de variatie	9
2.1.2 Verstevig de banden	11
2.2 Uitwerking voor de deelgebieden	12
2.2.1 de uiterwaarden en de dijk (22)	13
2.2.2 de stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten (23)	14
2.2.3 het Ommerensche Veld 24)	16
2.2.4 polder Ommeren en Hoogmeien (25)	16
2.2.5 polder Meerten en polder Aalst (26)	17
2.2.6 de Marspolder (27)	17
3 Te beschermen waarden	19
3.1 Aardkundige waarden	20
3.2 Archeologische waarden	21
3.3 Cultuurhistorische waarden	22
3.4 Bestaande landschapselementen	23
4 Te ontwikkelen waarden	24
4.1 Water en landschap	25
4.2 Bezoeken en beleven	26
4.3 Wonen en werken	27
5 Mogelijke instrumenten en regelingen	29
5.1 Open voor samenwerking en betrouwbaar	29
5.2 Regeling groenblauwe diensten	29
5.3 Regeling 'nieuwe landgoederen	30
5.4 Zoekzones landschapsversterkend bouwen	30
5.5 Overige regelingen	31
6 Bonusprojecten bij zoekzones landschapsversterkend bouwen	32
6.1 Inleiding	32
6.2 Koninginnegaard als groene buffer tussen Ingen en Ommeren	34
6.3 Koninginnegaard als als overland van buitens in Polder Ommeren	36
6.4 Een veer van Middelwaard naar Rhenen	38
6.5 Hoogmeien en de Zijveling met brug bij landgoed De Eng	40
6.6 Panoramakavels, Betuws laantje naar pont en paden door Marspolder	41
6.7 Leefbare linten voor de buurtschappen	43
7 Te stimuleren landschaps-elementen	50
7.1 Verevening en groenblauwe diensten	50
7.2 Kwartet als bouwpakket per deelgebied	51
7.3 de uiterwaarden en de dijk (22)	52
7.4 de stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten (23)	54
7.5 het Ommerensche Veld 24)	56
7.6 polder Ommeren en Hoogmeien (25)	58
7.7 polder Meerten en polder Aalst (26)	60
7.8 de Marspolder (27)	62

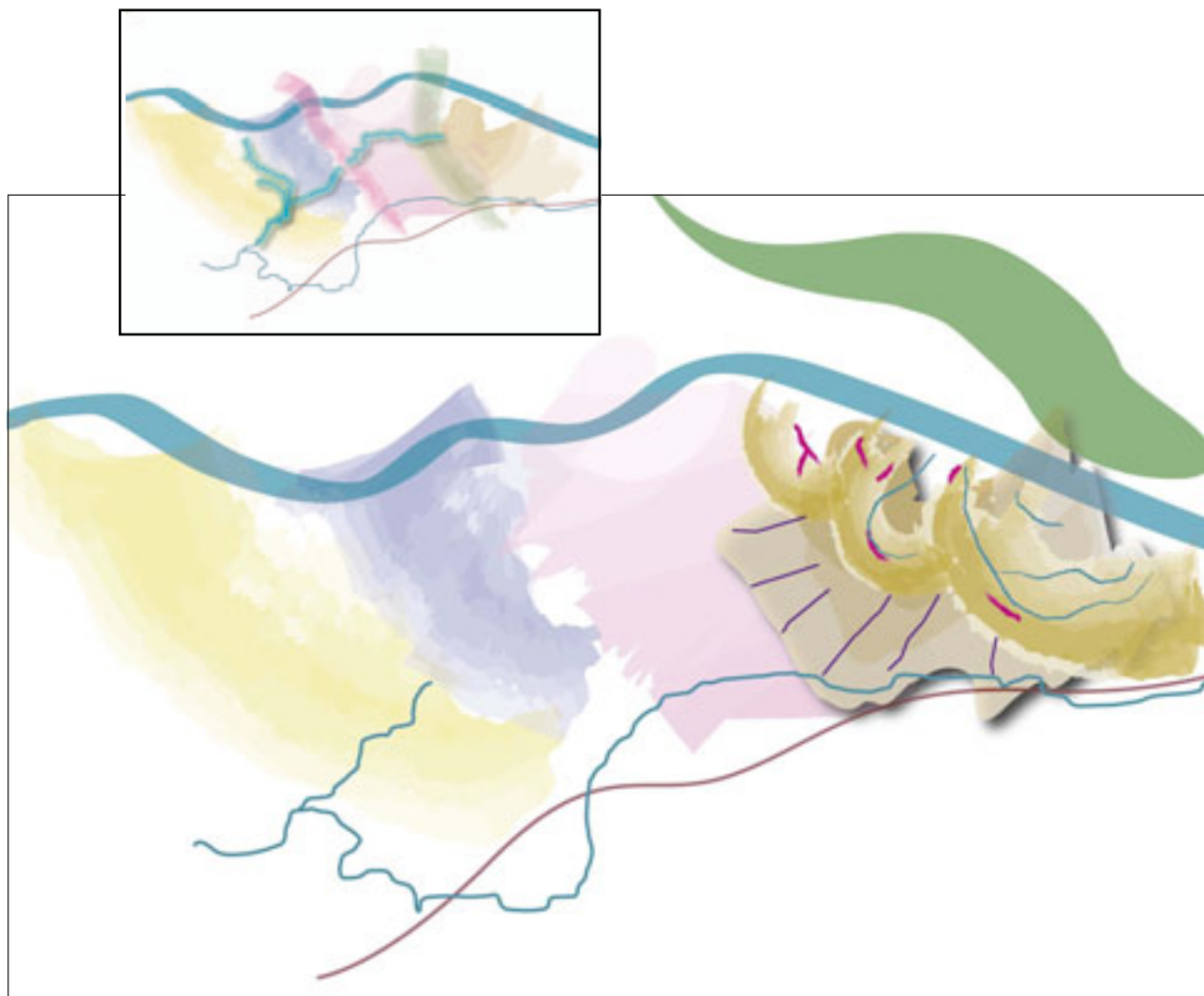
Bijlage:

Vertaling bouwpakket naar subsidieregelingen SNL en Groenblauwe Diensten

Hoe moet dit ensemblewerkboek worden gebruikt? Het ensemblewerkboek is bedoeld voor professionele betrokkenen in de gemeente Buren, die te maken hebben met ruimtelijke ontwikkelingen in brede zin in het buitengebied, maar ook initiatiefnemers van projecten in het landelijk gebied kunnen er hun voordeel mee doen en er inspiratie uithalen. Zo kunnen professionals en initiatiefnemers met elkaar in gesprek komen.

Het boek wil handreikingen geven voor het ontwikkelen en begeleiden van dergelijke ontwikkelingen en projecten. Het is wenselijk dat er daarbij door een deskundige wordt ontworpen. Er moet immers nog veel geïnterpreteerd worden en met deskundigheid en maatwerk gericht op de specifieke plek, keuzes gemaakt worden.

Het moet daarbij een hulpmiddel en een inspiratiebron zijn, nooit een strak keurslijf of een blauwdruk. Laten we ervoor waken dat het landschap 'geheel volgens het boekje' moet worden; elke plaats heeft zijn eigenheid en zijn waarden. Helpen die waarden te onderkennen en helpen die eigenheid te versterken is het doel van dit ensemblewerkboek.

1 Lienden's lommerrijk rivierenlandschap met uitzicht op de heuvelrug

1.1 | In vogelvlucht

Beeld

Beeldbepalend in dit landschapsensemble zijn de slingerende linten van erven met hun zeer goed verzorgde beplantingen. Eigenlijk lijkt elk erf weer een paradijsje, zeker in de lente en zomer als alles groen is en in bloei staat. Arbeidzaam is het hier. Ook de vele nieuwe bewoners die de afgelopen 10 jaar geleden besloten hier een vervallen boerderijtje op te gaan knappen en er te gaan wonen. Iedereen is druk en men houdt niet van verspillen. Ieder bewaart van alles op zijn erf en elke vierkante meter wordt benut.

De vele fruittelers ertussendoor versterken het besloten karakter van de woonlinten. Als die gaarden ook in bloei staan is de Betuwe spectaculair.

Die linten volgen de oude stroomruggen die hier naast en tegen elkaar aan liggen waardoor een breed stroomruggencomplex is ontstaan. De ruggen - en de linten - hebben de vorm van een halve maan. Je kunt er de vorm van de riviermeanders in herkennen van oude lopen van de rivier. Die herken je ook in enkele waterlopen, het best in de Oude Rijn bij Aalst en Lienden.

De erfbeplantingen hebben vaak ook een bijzonder sortiment bomen en struiken. Hieraan zie je ook dat dit de Betuwe is met een rijke traditie in de boomteelt. Die traditie is natuurlijk te herkennen op de bedrijven van de vele boomtelers, maar dus ook op de particuliere erven. Die traditie zit de mensen blijkbaar in de genen hier.

Het lommerrijke karakter van dit deel van Buren uit zich in al die rijkbeplante erven die tot aan de wegberm komen. Het land wordt gebruikt tot aan de rand van de weg. De bermen zijn smal. Soms te smal voor beplanting, maar ook zien we daar de benutting: fruitbomen en soms notenbomen. Het voorpootrecht is hier op veel plaatsen nog van kracht. Als je het goed bekijkt is hier namelijk amper wegbeplanting aanwezig. Die vind je eigenlijk alleen buiten de bewoningslinten, in de komgebieden.

In dit deel van de gemeente is op veel plaatsen de Utrechtse Heuvelrug zichtbaar. Dat is zeker het geval vanaf de Marsdijk en de Rijndijk tegenover Rhenen, Remmerden en Elst. Daar kijk je over de uiterwaarden (Ingense waarden, Kostverloren Uiterwaarden en Middelwaard) vanaf de hoge dijk die hier fungeert als een langgerekte tribune. Dat levert een aaneenschakeling van spectaculaire uitzichten op over de rivier en de uiterwaarden naar de beboste heuvelrug die hier tot aan de uiterwaarden komt. Ook aan de andere kant van de dijk heb je mooie uitzichten, namelijk over de Marspolder en over bedrijven met namen als Bontemorgen, Klinkenberg en Hoog Kana. Vroeger toen de rivier nog de loop van de Oude Rijn bij Lienden volgde lag deze polder aan de Rhenense kant van de rivier. Het is eigenlijk een komgebied met enkele oude meanders erin. De populierenrijen langs de wegen duiden hier ook op.

Langs de Oude Rijn ligt nog een dijk, maar ook het reliëf van de oeverwal langs die Oude Rijn. Ook enkele linten met enkele erven hier. Het uitzicht naar de Oude Rijn en over de Marspolder naar de Heuvelrug en Rhenen met de Cuneratoren is befaamd. Beroemde schilders - zelfs Rembrandt - zijn hier het zicht op Rhenen komen vastleggen. Het bedrijventerrein en de jachthaven tegenover Rhenen waar

vroeger een steenfabriek actief was is echter volgens velen een verstoring van het landschapsschoon hier. Niet alleen voor Rhenen, maar ook voor het landschap van Kesteren, Lienden en Aalst. De zichtlijnen en de compositie van het landschap verdient hier veel aandacht.

Ook ten zuiden van de dorpslinten zijn er weidse uitzichten mogelijk: over de kommen bestaande uit de polders van Aalst en Meerten, het Ommerense Veld en het Ingense Veld. Hier lopen de wegen sinds de ruilverkaveling vrijwel recht en zijn vaak beplant met populieren of essen.

Tussen de polders van Ommeren en Meerten ligt nog een stroomrug met het buurtschap Ommerenveld. Hier is het landschap meer verdicht met enkele bosjes en fruitteelt.

Functionele karakteristiek

- in de uiterwaarden: rivierbeheer, natuurontwikkeling en extensieve weidebouw. Tegenover Rhenen en Elst ook nog bedrijvigheid op een reeks 'terpen' aan zomer- of winterdijk
- op de stroomruggen dorpen met kleinschalige menging van functies. Buiten de dorpen een menging van lekker wonen, allerlei bedrijvigheid kleinschalig en grootschalige fruit- en boomteeltbedrijven
- in de kommen weidebouw

Stuwende krachten

In dit landschapsensemble zijn, naast de moderne fruit- en boomteeltbedrijven, de vele particulieren met een stukje grond de drijvende kracht achter de ontwikkeling van het landschap.

- ruimte voor nieuwe landgoederen tussen de dorpen
- individualistische volksaard van oude en nieuwe bewoners
- heroriënterende fruitteelt: schaalvergroting of verbreding
- ruimte voor de rivier, ook in relatie tot bedrijven in uiterwaarden tegenover Rhenen
- natuur en vernatting langs de Oude Rijn
- mensen die op hun erf mooi, ruim en vrij wonen en werken

- leefbaarheid in de openbare ruimte binnen in de buurtschappen

1.2 | Opgave en doelen voor Lienden's lommerrijk rivierenlandschap vanuit Structuurvisie Buren

Overkoepelend voor heel de gemeente gelden als overkoepelende opgaven voor het LOP:

- voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;
- vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (consumptielandschap)
- dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past.

Specifiek voor dit landschapsensemble stelt de structuurvisie nog als opgaven:

- versterken van de duurzame economische mogelijkheden van landbouw en andere sectoren door het bieden van ruimte aan andere functies (verbreding) met behoud en versterking van landschappelijke karakteristieken. Meervoudig ruimtegebruik en groene en blauwe diensten zijn daarbij extra aantrekkelijk.
- ontwikkelen recreatie en cultuurhistorie rond de Limes
- versterken laanstructuur langs Veerweg Eck en Wiel en Rijnstraat Ingen
- ontwikkelen Rijndijk als recreatieve route
- landschapsversterking 'stroomruggen' in de buurtschappen bij Ingen
- landschapsversterking 'linies en dwarsdijken' langs de Rijndijk bij Bontemorgen en Lienden
- landschapsversterking 'rivierlopen en oude meanders' in de Marspolder
- landschapsversterking 'rivierlopen en oude meanders' rondom de Mauriksche Wetering
- ontwikkelen natuurlijke oevers en recreatieroute Mauriksche Wetering
- landschapsversterking 'stroomruggen' en creëren 'groene buffer' tussen Ingen en Ommeren en tussen Ommeren en Lienden
- versterken laanstructuur Vlissingestraat - Burgemeester Verbrughweg (Eck en Wiel) - Bulksestraat - Culekampseweg (Ingen) - Groenestraat - (Lienden) - Remsestraat.
- ontwikkelen recreatieve verbinding Lienden - Marspolder (Remsestraat - Hogeweg)
- versterken laanstructuur N320
- versterken fietsverbindingen Lienden - Marspolder en Lienden - Tiel
- ontwikkelen/behouden komgebied en waardevol open landschap Ommerensche Veld
- landschapsversterking 'stroomruggen' Ommerenveld
- landschapsversterking 'linies en dwarsdijken' Hoogmeien (Zijveling - Vogelenzangseweg) ontwikkelen/behouden komgebied en waardevol open landschap Meertenwei

2 Gewenste ontwikkeling

2.1 | In de visie van het LOP

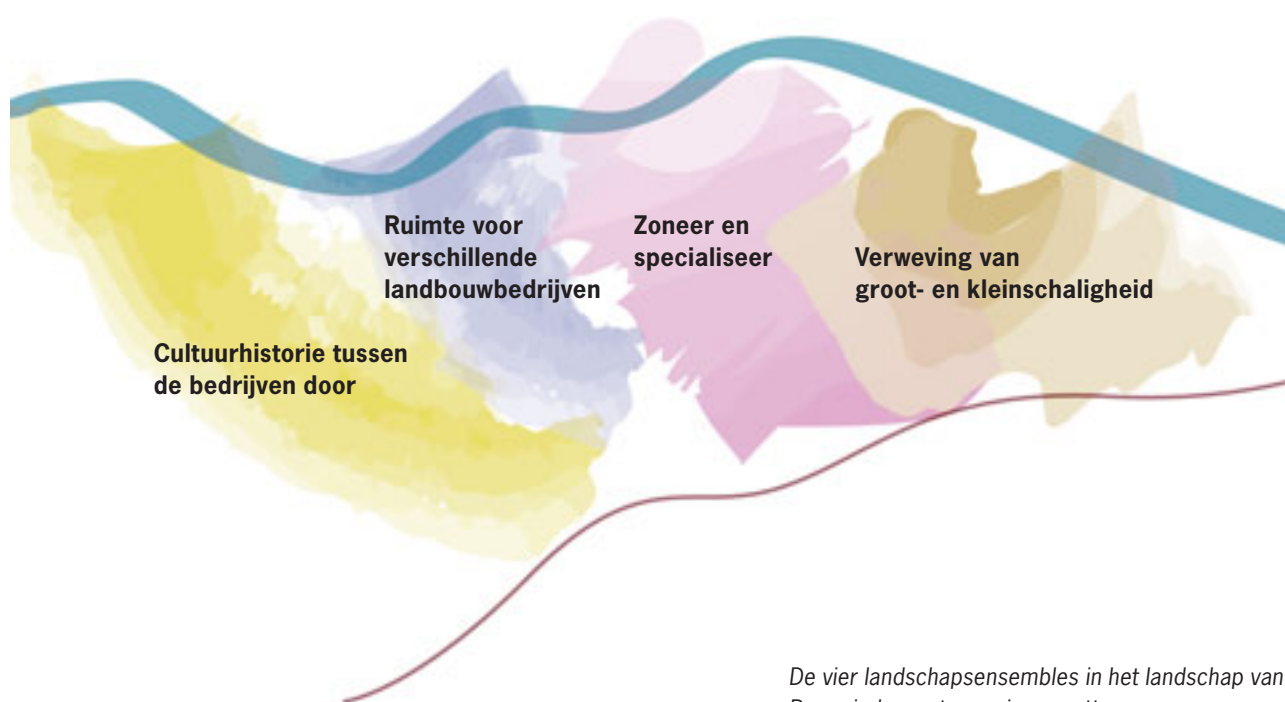
De ontwikkelingsvisie die onderdeel is van het LOP voor de uitwerking van het landschapsontwikkelingsbeleid van de gemeente is tevens een uitwerking van de Structuurvisie 2009-2019. Het hoofddoel van het LOP is samen te vatten als: 'Bescherm de erkend waardevolle elementen in het landschap, maar ontwikkel ook actief nieuwe kwaliteiten in dit landschap! Bestaande kwaliteiten worden ingezet bij toekomstige ontwikkelingen en dragen bij aan een cultuurhistorisch landschap waar het goed werken, wonen en recreëren is.' Op basis van dit doel is de ontwikkelingsvisie van dit LOP te vatten in de volgende twee ruimtelijke opgaven en een organisatorische opgave:

2.1.1 | Versterk de variatie!

Variatie in rivierenlandschap als geheel is door Rijk en Provincie vastgelegd in 'kernkwaliteiten'. Binnen het rivierenlandschap is evenwel ook nog veel variatie. In H3 werden vier landschapsensembles binnen de gemeente Buren beschreven die ieder hun eigen karakteristiek en ontwikkelingsmogelijkheden hebben. Versterk variatie op alle schaalniveaus.

Hieruit volgt dat de karakteristiek van Lienden's lommerrijk rivierenlandschap ten opzichte van de andere ensembles versterkt dient te worden. Daarbij neemt het LOP als motto:

Verweving van groot- en kleinschaligheid!

In het oosten van de gemeente ligt het landschap van de mensen in de dorpen Lienden, Ingen, Ommeren en Eck en Wiel en van de mensen in een reeks lintvormige buurtschappen op een breed stroomruggencomplex - tegenover de Utrechtse Heuvelrug - met de uiterwaarden van de Nederrijn en de Marspolder in het noorden en enkele dorpsolders in het zuiden.

Die levendige dorpen liggen in een landschap met druk bewoonde linten waarlangs een grote verscheidenheid aan activiteiten plaatsvindt. Dit landschapsensemble wordt gekenmerkt door de lommerrijke sfeer van het landschap met een verweving van grootschalige fruit- en boomteelt, kleinschaliger bedrijvigheid op de erven in de lintbebouwing en de verspreide 'burgerbebouwing' ertussendoor.

De kunst is om in het LOP spelregels te bieden die al deze activiteiten harmonisch in het landschap helpt verweven. Lommer en productie moeten in dit landschap samen op blijven gaan.

Dat kan juist door kleine maatregelen als hier en daar een pad op een kavelrand - bijvoorbeeld langs een elzenhaag om een boomgaard - naar het schouwpad van een wetering. Of door de inzet van bewoners van de dorpen bij het beheer van Betuwse laantjes die voortbouwen op de traditie van het voorpootrecht van bomen in de berm.

Ook kan hier op enkele plaatsen met uitgekiende landschapsplannen her en der een nieuw landhuis of grote hoeve gebouwd worden. Steeds is het van belang om de uitzichten op het landschap en doorzichten naar de Utrechtse Heuvelrug te behouden en te versterken.

2.1.2 | **Verstevig de banden!**

De boezems met de weteringen, de schakelaar en de dreef zijn zones waarin actief gewerkt kan worden aan een impuls voor het landschap die de vier landschapsensembles overstijgt en vaak een relatie heeft met de regionale positionering van de gemeente Buren. Aansluiting op die regionale context biedt kansen voor de gemeente Buren, niet alleen voor het landschap maar ook voor de economie!

Voor Liendens lommerrijk rivierenlandschap is vooral de Dreef van het Zwarte Paard van belang: In het LOP krijgt die als motto voor hun ontwikkeling:

Geef het paard de sporen!

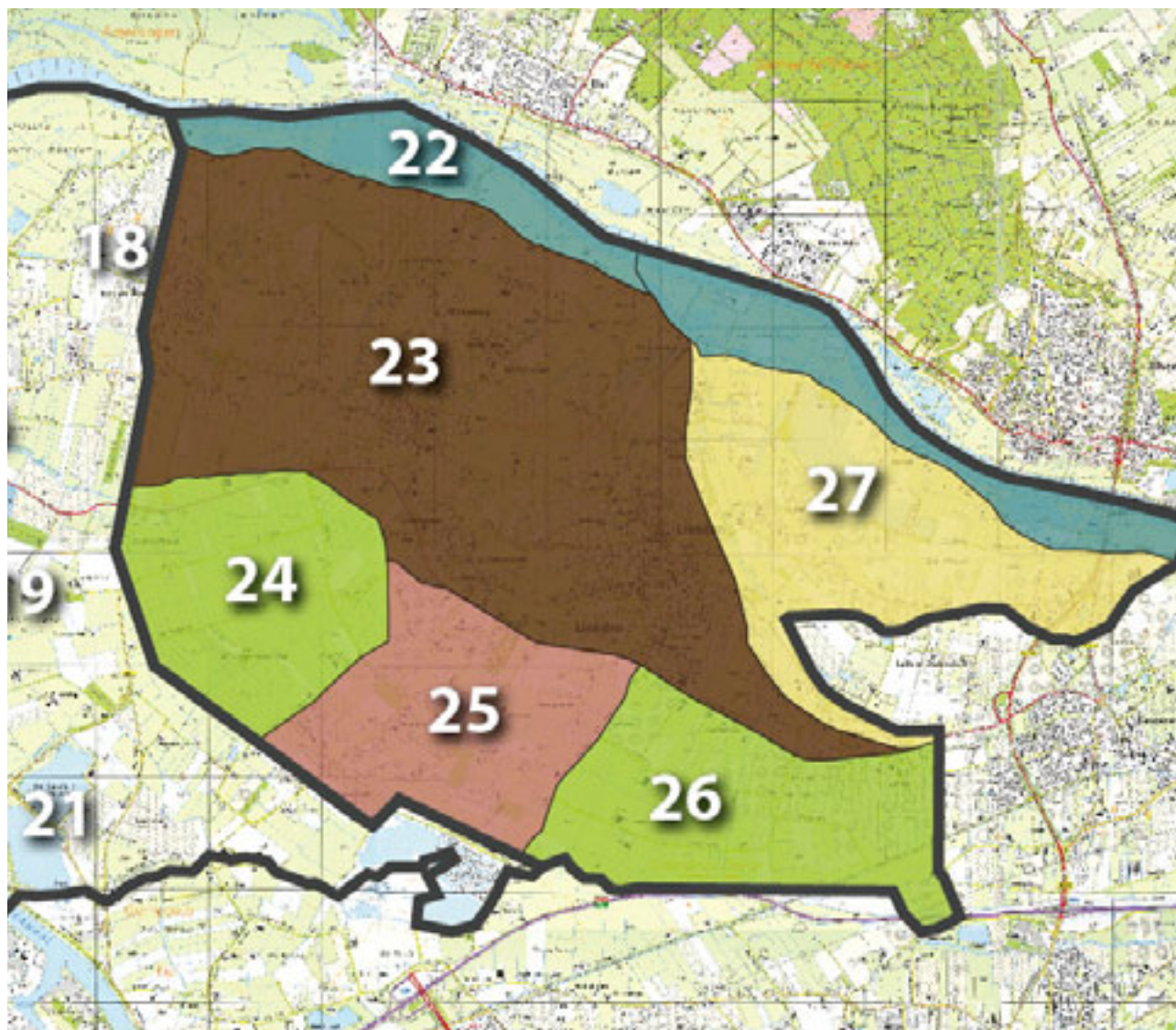
Stimuleer bestaande en nieuwe initiatieven om een aaneenschakeling van landgoedbossen, buitenplaatsen, lanen, parken en belvédères te realiseren tussen Stichtse Lustwarande en Waalweelde!

Gebruik deze 'Dreef van het Zwarte Paard' om ingrijpende ontwikkelingen als dorpsuitbreidingen, de aanleg van bedrijventerrein, een rondweg bij Maurik en ontgrondingen langs de Linge landschappelijk in te passen.

Neem in het zuiden de 'Nevenlinge' in de dreef op.

2.2 | Uitwerking voor de deelgebieden

deelgebieden in het 'Lienden's lommerrijk rivieren-landschap'

- 22. de uiterwaarden en de dijk
- 23. de stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten
- 24. het Ommerensche Veld
- 25. polder Ommeren en Hoogmeien
- 26. polder Meerten en polder Aalst
- 27. de Marspolder

2.2.1 | De uiterwaarden en de dijk (22): ingetogen uitzichten met bakens aan de zomerdijk, Rembrandtwilgen, Nescionoten

Door de weidsheid van het uiterwaardenlandschap zijn hier verre uitzichten mogelijk naar het oosten en westen. De uitzichten naar het noorden bieden zicht op de Utrechtse Heuvelrug met zijn bossen, dorpen en buitens. Deze spectaculaire overgang van het rivierenlandschap naar stuwwallandschap is niet voor niets benoemd als één van de kernkwaliteiten van het Nationaal Landschap.

Eeuwenlang is dit landschap - dat door velen vooral vanaf de dijk wordt beleefd - een inspiratiebron geweest voor schilders en schrijvers. Met Rembrandt en Nescio als niet de minste voorbeelden. Je kunt dit landschap dan ook beschrijven als een schilderij met voorgrond, middenspel en achtergrond. Op de voorgrond heb je hier relatief smalle uiterwaarden waarin van alles te zien is doordat de hoofdfunctie van de uiterwaarden (afvoeren van het rivierwater) gecombineerd wordt met weidebouw en natuurlijke ontwikkelingen langs allerlei plassen en geulen. Het middenspel wordt gevormd door de Nederrijn met daarlangs op enkele plekken een steenfabriek of een veer en de bebouwing die daarbij hoort.

Aan de overkant zie je de achtergrond: het oude stadje Rhenen met de Cuneratoren en de toren op de Koerheuvel als 'landmarks'. Ook Amerongen en Elst hebben een kerktoeren en bijzondere bebouwing tegen de heuvelrug: uitlopers van de Stichtse Lustwarande, Wellicht is het hier mogelijk om in het kader van werkzaamheden aan de dijk een wandelpad over een nieuwe kraag in de dijkhelling te maken, met af en toe iets meer ruimte voor een 'balkon aan de dijk' met boom en een bankje eronder: een **Rembrandtwilg of een Nescionoot**. Vanaf die plekken kunnen wellicht enkele paden naar de zomerdijk worden opengesteld en als groenblauwe dienst worden beheerd.

Langs de rivier ligt een reeks steenfabrieken en andere bedrijvigheid op terpen. Met hun bebouwing die met schoorstenen en silo's boven die beplanting uitsteekt vormen deze een reeks bakens in de weidsheid van de uiterwaarden. Enerzijds geven ze in het 'middenspel' maat en schaal en zijn het historische verwijzingen. Anderzijds ontwikkelt deze bedrijvigheid zich ook op een hedendaagse bedrijfseconomische manier. De uiterlijke verschijning daarvan wordt door velen als lelijk ('horizonvervuiling') gezien. De recente ophef in Rhenen over plannen in de Middelwaard is daaruit te verklaren. Voorgesteld wordt om met de bedrijven (en Rijkswaterstaat) samen een landschapsarchitectonische analyse van de maat en schaal en de zichtlijnen over de uiterwaarden naar de heuvelrug te bespreken. Waarschijnlijk is het mogelijk om deze bedrijvigheid op een harmonische manier in het landschap te voegen als deze analyse uitgewerkt wordt in richtlijnen voor de wijze waarop dergelijke ontwikkelingen als bakens in het landschap kunnen worden gepast.

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'

- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad
De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een
dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een
maaswijdte van 100 tot 200 m.

*Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet
aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij
de Buitenpolder dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden
middels verevening.*

2.2.2 | De stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten (23): achterommertjes en Betuwse lanen

In het gebied van de stroomruggen met de dorpen en woonlinten
bepalen de fruit- en boomteelt en daartussendoor de vele erven het
beeld. Stimuleer de traditie van de rijke en veelsoortige boombeplan-
tingen op de omhaagde erven. Wellicht zijn er erfbeplantings-ateliers
te organiseren. Verder verdient het juist hier ook aanbeveling om
een organisatie op te zetten of in te schakelen (Hoogstambrigade)
voor het behoud, beheer en de nieuwe aanplant van hoogstamfruitbo-
men.

Tussen de bedrijven door kunnen grondeigenaren zich aanmelden
voor het leveren van een groene dienst in de vorm van een 'achterom-
mertje': een wandelpad langs een kavelrand naar de wetering aan de
achterkant van de kavels en over het schouwpad naar een volgend
achterommertje. Langs de paden staat beplanting van beukenhaag
langs een erf, elzenhaag langs fruit en af en toe een knot-es langs de
wetering als deze langs een wei loopt.

In de delen waar volgens de Structuurvisie gezocht kan worden naar
mogelijkheden voor landschapsversterkend bouwen kunnen dit soort
achterommertjes deel uitmaken van de te leveren landschapsverster-
king. Maar dat kunnen ook zoomgaarden zijn: openbare stroken met
noten- of fruitbomen die dwars op de linten en de rivierdijk ommetjes
mogelijk maken. Ook het realiseren van een uitkijktoren of pick-
nickplek die verwijst naar een bijzondere plek langs de voormalige
Romeinse Limes, bijv. ten noorden van Ingen kan daaronder vallen.

Op de Structuurvisie staat versterking van laanbeplanting langs de
wegen die de dorpen verbinden aangegeven. Voor het overgrote
deel zijn dit wegen die niet over de stroomruggen lopen maar juist
een lage dijk zijn dwars door de lagere delen tussen de waaier aan
stroomruggen. De laanbeplanting die hier geplant kan worden moet
eigenlijk in de slootkant of op het dijktafud kunnen staan. Voorge-
steld wordt om deze laanbeplanting uit een combinatie van knotwil-
gen, knot-essen en hoogstamfruit te laten bestaan. Dit vereist veel
onderhoud en zal dus goed geregeld moeten worden. Wellicht dat er
mensen zijn die dit bedrijfsmatig willen aanpakken, of is een 'adoptie'
van deze dijkbeplantingen door vrijwilligers in combinatie met een
agrarisch natuurbeheerorganisatie mogelijk?

Dit Lint van Betuwse laantjes zal de recreatieve aantrekkelijkheid
van dit deel van de Betuwe vergroten. Wellicht is het mogelijk om
de kosten van het beheer van deze Betuwse lanen te genereren uit

de opbrengsten uit landschapsversterkingszones. Een bijkomend voordeel van deze laanbeplanting kan zijn dat het als psychologische snelheidsremmer zal werken voor de hardrijdende automobilist.

Bijzondere plekken waar volgens de Structuurvisie gezocht dient te worden naar landschapsversterkend bouwen zijn de 'groene buffers' tussen Lienden, Ommeren en Ingen. In de Structuurvisie staat het volgende: 'Tussen de kernen die aan elkaar dreigen te groeien worden groene buffers aangelegd, al dan niet in de vorm van een landgoed. De recreatieve waarde neemt daarmee toe en de dorpsentrees zijn herkenbaar en aantrekkelijk. De cultuurhistorische leesbaarheid van het landschap wordt bovendien versterkt, waarin de kernen zich afzonderlijk van elkaar op de oeverwal ontwikkelden. Dit komt ten goede aan de algehele aantrekkelijkheid van de gemeente en aan het beeld en imago als landelijke gemeente. Zowel huidige gebruikers (bewoners, recreanten, arbeiders, passanten etc.) als toekomstige gebruikers hebben profijt van een recreatief, cultuurhistorisch en groen aantrekkelijk landschap. Het verzorgingsgebied is dan ook de gehele gemeente en alle ontwikkellocaties leveren een financiële bijdrage aan deze ruimtelijke ontwikkeling.'

In een beleidsnotitie 'landschapsversterkend bouwen' wordt aangegeven hoe deze groene buffers als deel van een landgoed of buiten duurzaam kunnen worden veilig gesteld. Belangrijk is daarbij dat de nieuwe bebouwing geen onderdeel wordt van de lintbebouwing tussen de dorpen. Er dienen zichtlijnen naar het achterliggende landschap mogelijk te blijven.

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
 - pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
 - pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
 - dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug
- De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.*

Landschapsversterkend bouwen:

In dit deelgebied ligt een aantal landschapsversterkingszones (8, 9, 10 en 14) volgens de Structuurvisie. Tussen de bebouwde kommen van Ingen, Ommeren en Lienden staan twee koninginnegaarden als bonusproject centraal.

Voor de buurtschappen ten noorden van Ingen en het buurtschap Aalst kan de landschapsversterking gestalte krijgen in het bonusproject 'leefbare linten voor de buurtschappen'. Hierin gaat het er om de inrichting van en langs de wegen door de buurtschappen aan te passen aan het tegenwoordige gebruik als menging van woonomgeving, boom- en fruitteelt en allerhande kleinschalige bedrijvigheid. Het gaat om veiligheid, betrokkenheid en beeldkwaliteit.

2.2.3 | Het Ommerensche Veld (24): weide.

In deze polder staan de weidsheid en de productiemogelijkheden voor weidebouwbedrijven voorop.

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- een enkel boerenlandpad: langs weiland of akker, zonder beplanting, langs wetering of sloot met natuurvriendelijke oever en rietkraag

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.4 | Polder Ommeren en Hoogmeien (25): polderbuitens, buitenbosjes en doornenroosingsels

Polder Ommeren en Hoogmeien liggen op een stroomrug. Fruit- en boomteelt bepalen het beeld, naast de bosjes die hier al meer dan een eeuw liggen. Die zijn verbonden aan traditie van de buitens en landgoederen van Echteld en Den Eng bij Ommeren. Op de Structuurvisie staat aangegeven dat hier landschapsversterking mag plaatsvinden eventueel in combinatie met de bouw van landhuizen en buitens. De Ommerenveldsche Straat en Hoogmeien kunnen als ontginningsslaan fungeren voor enkele buitens en landgoederen.

Dat sluit mooi aan bij die traditie. Stimuleer in de de Polder Ommeren landgoederen en buitens die de polder als geheel ruimtelijk versterken. Daar hoort bij dat de oude kades van de dorpspolders langs de Zijveling en de Harense straat via het pad langs de Nevenlinge met een nieuw kadepad worden verbonden.

Verder naar het oosten kan dit pad langs de Nevenlinge aangesloten worden op Hoogmeien. Zo worden de dorpen in het oosten van de gemeente ook via een recreatieve route geschikt voor fietsers en wandelaars met het recreatiegebied tussen de Linge en de Nevenlinge verbonden.

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondсроos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreef als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (11 en 12) volgens de Structuurvisie.

Bij Polder Ommeren gaat het om de koninginnegaard tussen de bebouwde kommen van Ommeren en Lienden.

Voor Hoogmeien geldt dat de gewenste landschapsversterking vorm dient te krijgen in het bonusproject waarmee een langzaamverkeerbrug over de provinciale weg bij landgoed De Eng of bij het dorp Lienden wordt gerealiseerd.

liseerd als onderdeel van de route vanaf de 'Nevenlinge' over de Zijveling of de weg Hoogmeien.

2.2.5 | **Polder Meerten en Polder Aalst (26):**

In deze polders staan de productiemogelijkheden voor weidebouw-bedrijven voorop. Aan de zuidrand loopt de Linge grotendeels kaarsrecht langs de Betuweroute met daarachter moderne windmolens. Hier geen frivoliteiten, maar de heldere strakke lijn van een hedendaags landschap. Eventueel kunnen Kesteren en Aalst met een kadepad met een lange doorlopende elzensingel langs de Linge verbonden worden met het nieuwe recreatiegebied tussen de Linge en de Nevenlinge (zie 5.4.7).

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- *pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge*
- *kadepad: weg op oude kade van dorpspolder, onbeplant*
- *pad langs weiland of akker, onbeplant*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Landschapsversterkend bouwen: nieuwe woonvormen zijn hier niet aan de orde. Ontwikkeling van bestaande woon- en bedrijfsvormen bij de agrarische bedrijven dienen landschappelijk zorgvuldig ingepast te worden middels verevening.

2.2.6 | **De Marspolder (27): Hou zicht!**

Deze polder is een duidelijke herinnering aan de dynamiek van het rivierenlandschap waarin de rivier de afgelopen duizenden jaren meermalen zijn loop heeft verlegd. Om de buitenste ring van de Marspolder ligt namelijk nog een dijk met aan de voet daarvan de resten van zo'n oude Rijnloop: het Oude Rijntje. Langs het oude Rijntje liggen nog enkele wielen en een zone met natte natuur. Verder naar het noorden ligt een oeverwal van die oude Rijnloop. Daarop liggen oude boerderijen, maar ook verschillende jonge dynamische bedrijven met fruitteelt en boomteelt aan de Hoge Weg. Nog verder naar het noorden tot aan de Marsdijk ligt een zone met komkleigronden en verschillende plassen.

Zowel vanaf de dijk langs het Oude Rijntje, langs de Hoge Weg en over de plassen en weides achter de dijk zijn fraaie doorzichten naar de Utrechtse Heuvelrug mogelijk. Deze kwaliteit dient in alle drie de zones veiliggesteld en ontwikkeld te worden.

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- *voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen*
- *(pad over) zichtlijn naar toren/landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag*
- *schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug*
- *marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag*

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

Landschapsversterkend bouwen: in dit deelgebied ligt een landschapsversterkingszone (13) volgens de Structuurvisie. Daarnaast loopt door dit deelgebied een deel van de landschapsversterkingszone langs de Lek- en Rijndijk (15).

In de Marspolder gaat het om het bonusproject 'panoramakavels, Betuws laantje naar pont en paden door Marspolder'.

Bij de Middelwaard aan de dijk gaat het om de duurzame realisatie van een fietsveer naar Rhenen.

3 Te beschermen waarden

Bestaande waarden

Als er een initiatief in het landelijk gebied op stapel staat, wordt het 'ensemblewerkboek' van het betreffende deelgebied erbij gepakt en de plaats van het initiatief wordt opgezocht op de 'bestaande waardenkaart'.

Daaruit blijkt bijvoorbeeld dat er op de plaats van het initiatief aardkundige en archeologische waarden aanwezig zijn, of een oude rand van een es aanwezig is met restanten van beplanting.

De bestaande landschapswaarden zijn soms wettelijk beschermd.

Maar ook andere waarden dienen gerespecteerd te worden. Waar dit onmogelijk is, dient passende compensatie plaats te vinden: 'voor wat hoort wat'. Dit principe (verevening) én de 'bestaande waarden' dienen in principe vastgelegd te worden in het bestemmingsplan.

In voorkomende gevallen en zolang deze werkwijze nog niet is geïmplementeerd in het geldend bestemmingsplan, zou dat ook een (al dan niet juridisch harde) voorwaarde kunnen zijn voor medewerking aan bestemmingswijzigingen of andere vergunningsprocedures.

De kaarten in dit hoofdstuk zijn voor een deel ontleend aan informatie van de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl). Deze informatie kan op het moment dat u dit werkboek gebruikt gewijzigd zijn. Gaat u dus bij het gebruik van de informatie altijd na of er wijzigingen zijn. De gemeente Buren is u hierbij graag van dienst.

Uitwerking en kaarten

In het hoofdstuk te beschermen waarden is eveneens in vier deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 1: aardkundige waarden: Provincie Gelderland - streekplan, themakaart 12; en grondwaterwinning en -beschermingsgebied: wateratlas Provincie Gelderland (<http://geodata2.prv.gelderland.nl/apps/wateratlas/>). Hiermee dient rekening te worden gehouden bij graafwerkzaamheden of mogelijke invloed op of aantasting van het grondwater.
- kaart 2: archeologische waarden: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Archeologie - archeologisch verwachte waarden
- . Archeologie - archeologische vindplaatsen.

Bij een hoge verwachtingswaarde dient men onderzoek te plegen wanneer graafwerkzaamheden aan de orde zijn.

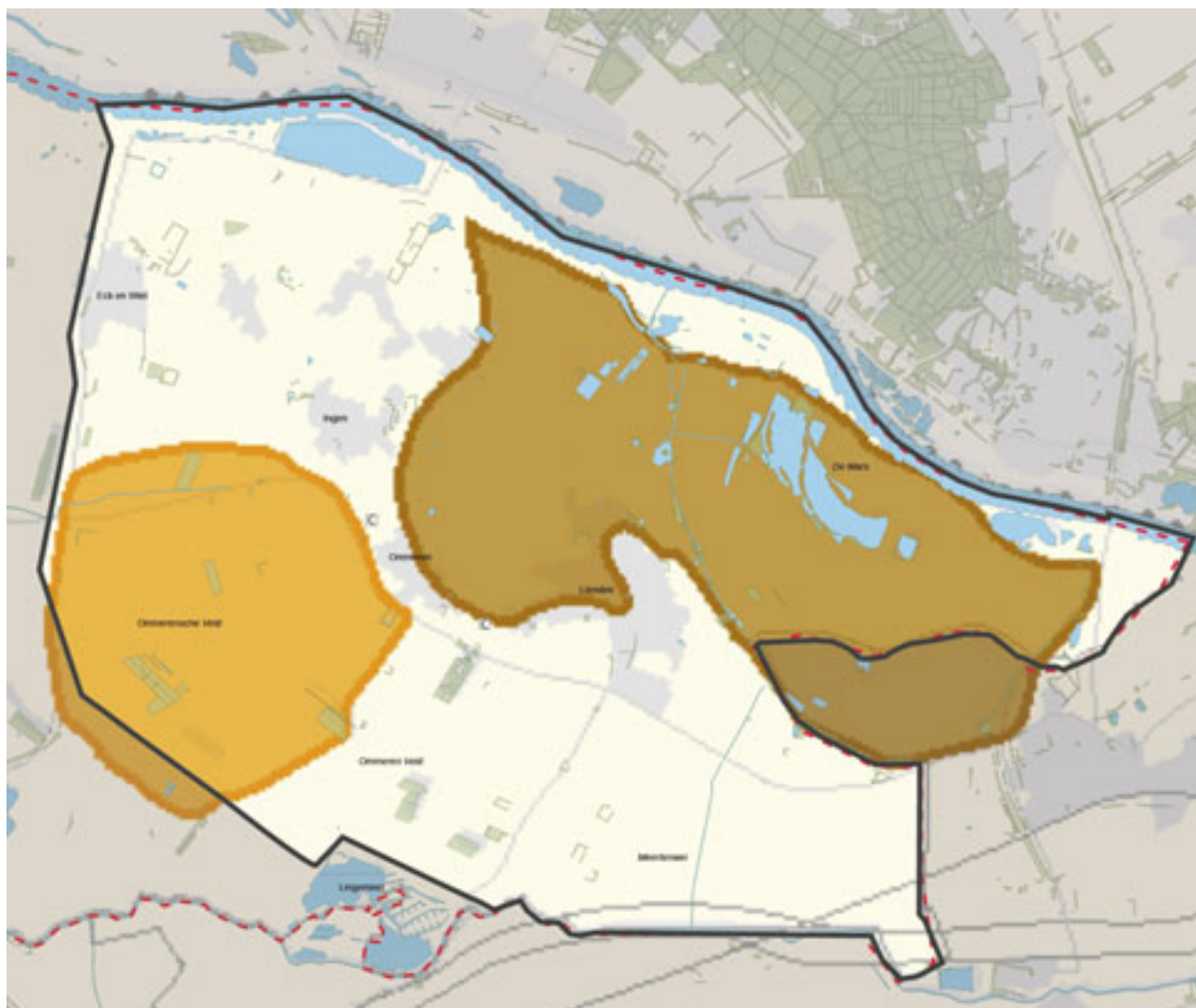
- kaart 3: landschapshistorie en monumenten: atlas cultuurhistorische waarden van de Provincie Gelderland (<http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>) - kaartlagen:

- . Historische geografie - historisch geografische lijnen;
- . Historische geografie - historisch geografische waardering;
- . Historische bouwkunde - monumenten.

Bij de ontwikkeling van het landschap dienen deze waarden te worden gerespecteerd, en kunnen ze bovenal aanknopingspunten vormen voor regionale karakteristieken.

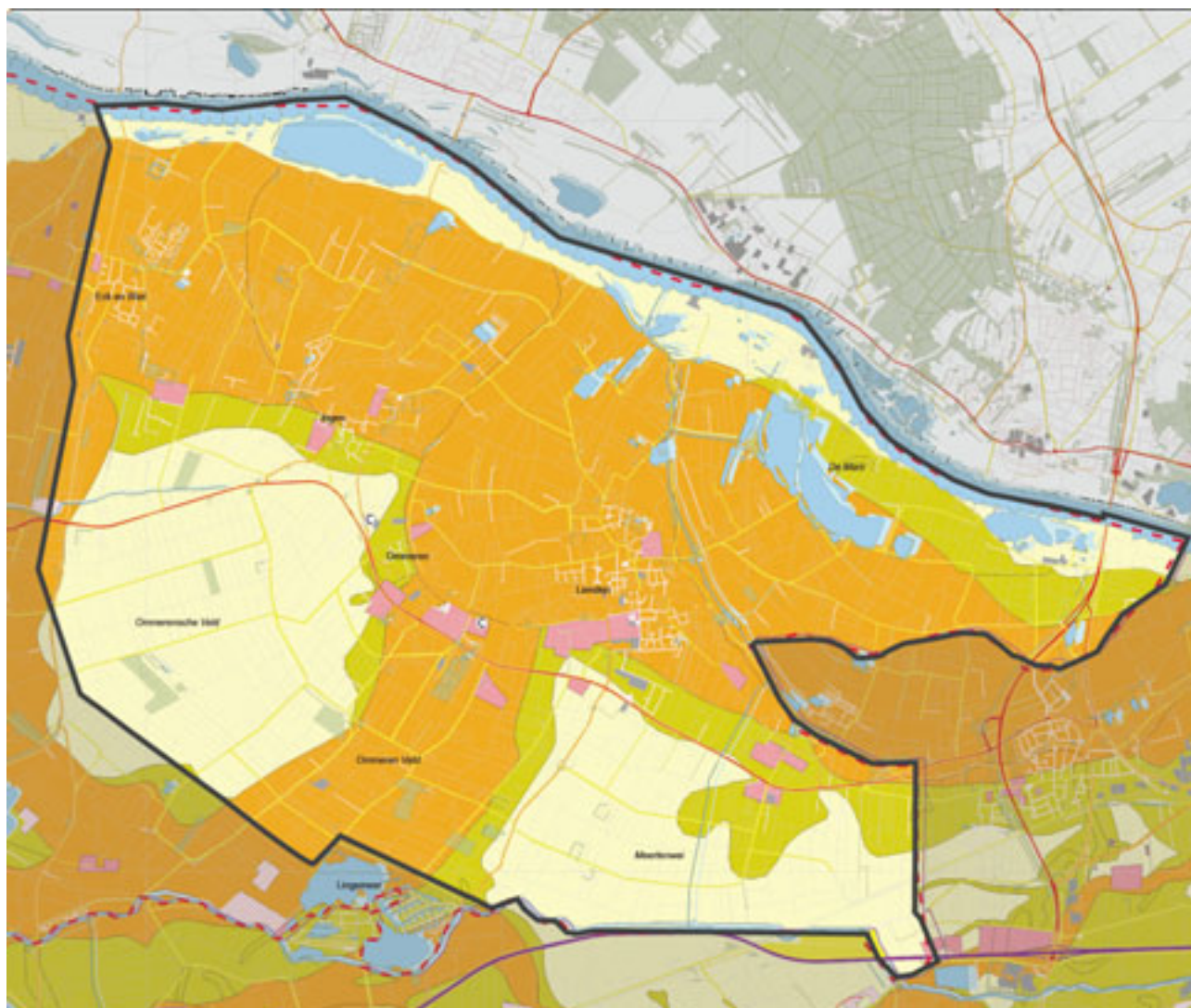
- kaart 4: bestaande landschapselementen: deze informatie is ontleend aan de digitale topografische bestanden (copyright Topografische Dienst) op basis van de 1:10.000 kaart (top10-vectorbestanden).

Het zijn dus de elementen die op de topografische kaart voorkomen en ze zijn niet in het veld geïnventariseerd. De legenda is voor het doel van het LOP ontworpen.

1. aardkundige waarden
- nationaal belang
 - provinciaal belang

N.B. Het uitzicht op de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug dient natuurlijk altijd in de beschouwing over de aardkundige waarden in dit gebied betrokken te worden

2. archeologische monumenten en waarden

monumenten

- terrein van hoge archeologische waarde

waarden

- *hoog*

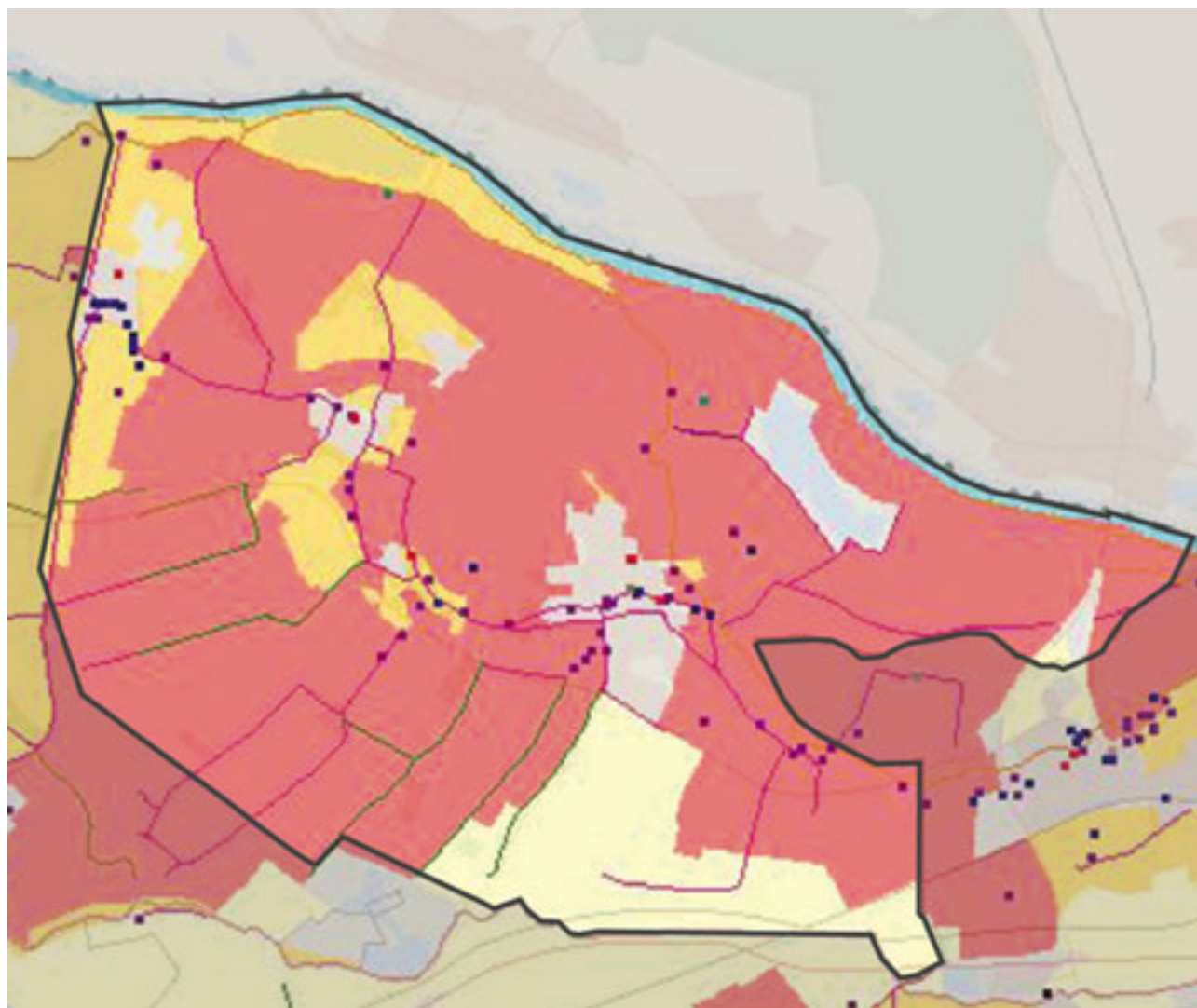
- *middelhoog*

- laag

- *water*

3. landschapshistorie en monumenten (zie verder: <http://geodata2.prvgld.nl/>)

historisch bouwkundige elementen

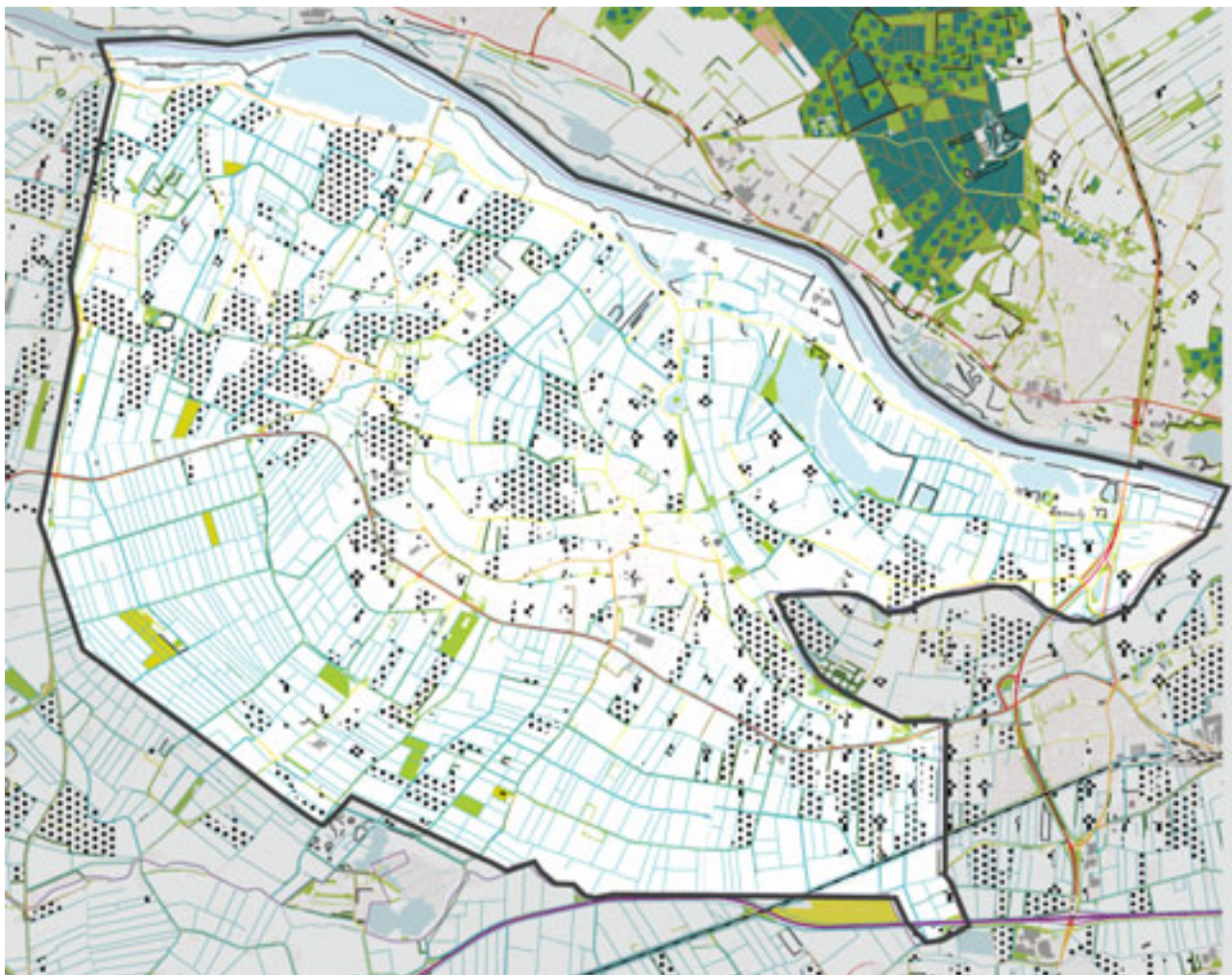
- • monumenten

historisch geografische lijnen

- • de verschillende kleuren van de lijnen op de kaart verwijzen naar verschillende functies (zie: <http://geodata2.prvgld.nl/apps/chw/>)

historisch geografische waarden

- hoog
- middelhoog
- laag
- water
- bebouwing

4. landschapselementen

lijnelementen

- • sloot breedte < 3m
- • sloot breedte 3-6m
- • haag?
- • bomenrij?
- • talud/ wal/ kade
- • hoofdweg
- • regionale weg

vlakvormige elementen

- • fruitwekerij
- • loofbos
- • populierenbos
- • water

4 Te ontwikkelen kwaliteiten

In dit hoofdstuk te ontwikkelen kwaliteiten (o.a. gebaseerd op de Structuurvisie 2009-2019) is in drie deelkaartjes aandacht besteed aan:

- kaart 5: Themakaart Water en landschap

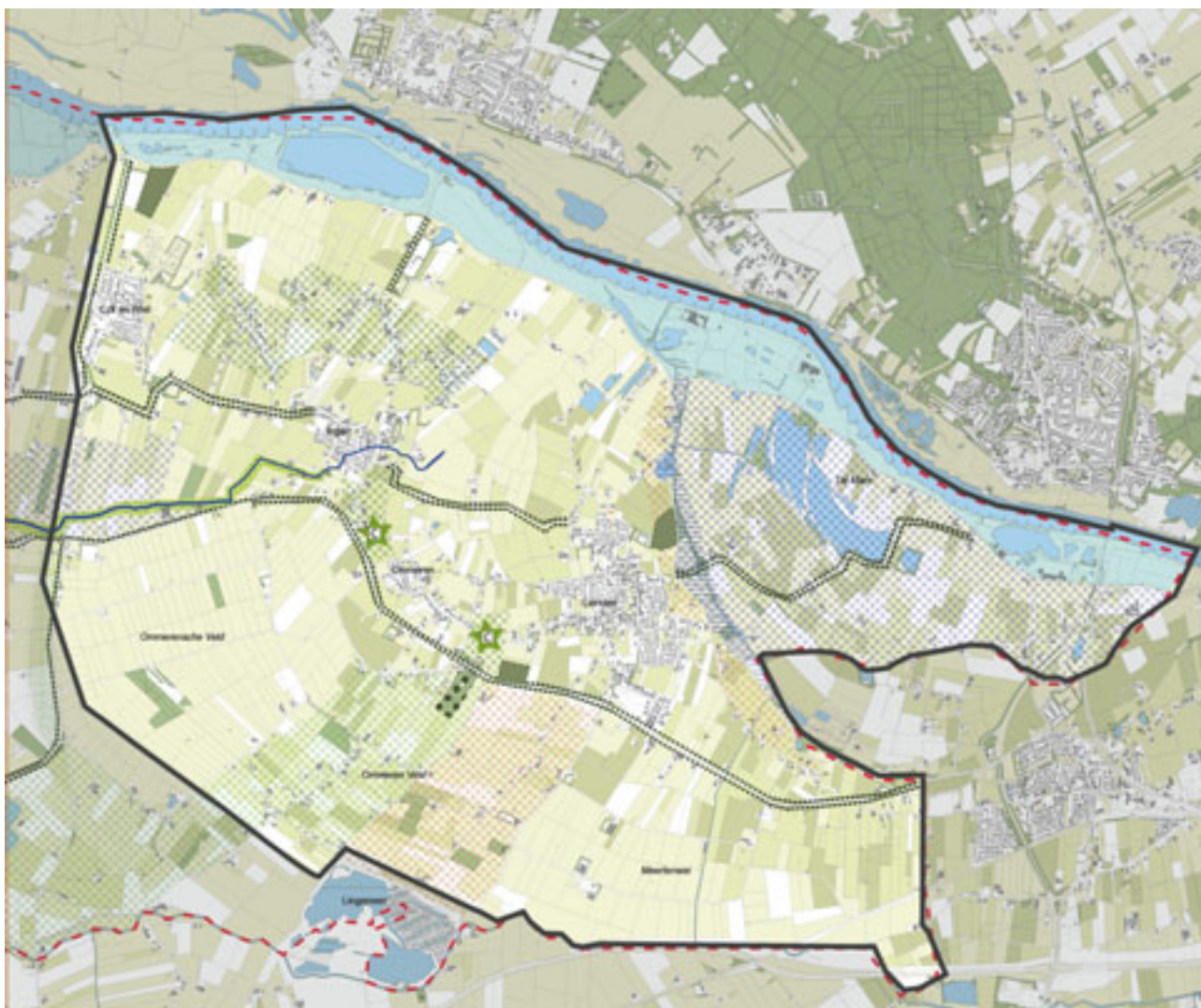
- categorie Landschap en groen
- categorie Natuur
- eenheden Natuurbeheersplan 2011 gegroepeerd: agr. nat.beheer, nieuwe natuur, bestaande natuur, ecol verb z, landschapspakketten

- kaart 6: Themakaart Bezoeken en beleven

- categorie Landschap en groen
- categorie Recreatie
- creëren groene buffer
- gewenste ommetjes
- landschappelijke pijnpunten aanpakken
- landschappelijk waardevolle zichtlijnen (zie ook kaart Visie Landschap op p. 75 van Structuurvisie)
- recreatieve ontwikkelingen
- centrumontwikkelzone recreatie en ontgrondingen
- recreatieplas landschappelijk inpassen
- bijzondere recreatieve mogelijkheden landschappelijk inpassen
- ontwikkelzone cultuur en recreatie
- creëren groene buffer

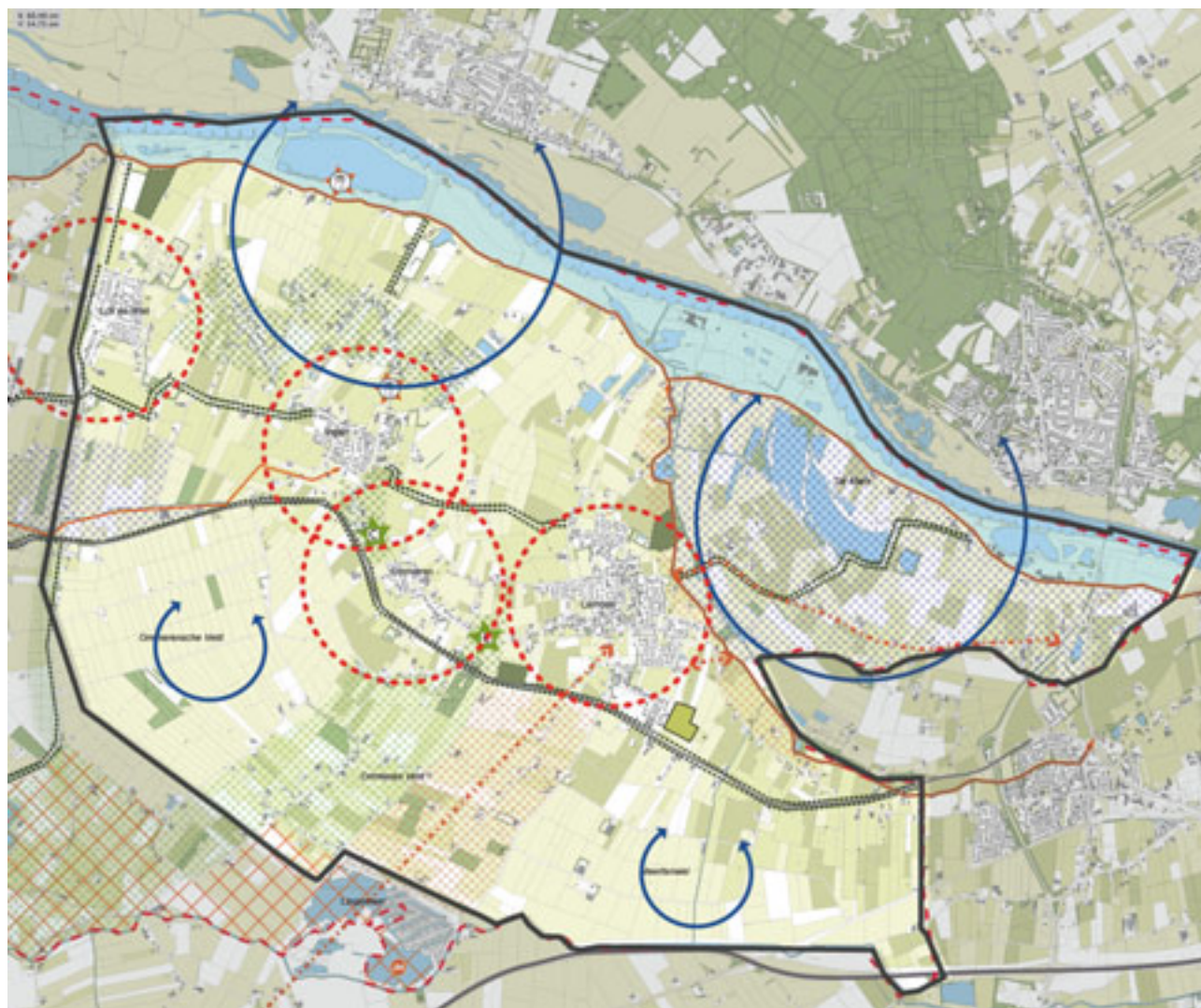
- kaart 7: Themakaart Wonen en werken

- landschappelijke versterkingszones
- harde en zachte contouren
- ontwikkellocaties landschappelijk inpassen
- windmolens

5. Water en landschap

- • creëren groene buffer
- • bos en natuur
- • ontwikkelzone natuur en waterberging
- • ontwikkeling natuurlijke oevers
Mauriksche Wetering

6. bezoeken en beleven

• uiterwaarden

• landgoed

• ontwikkellocatie sportterrein tot 2015 *

• dorpsommetjes

• bestaande laanbeplanting

• versterken laanstructuur

• ontwikkelzone cultuur en recreatie *

• openheid en zichtlijnen

• creëren groene buffer

• recreatieve verbinding

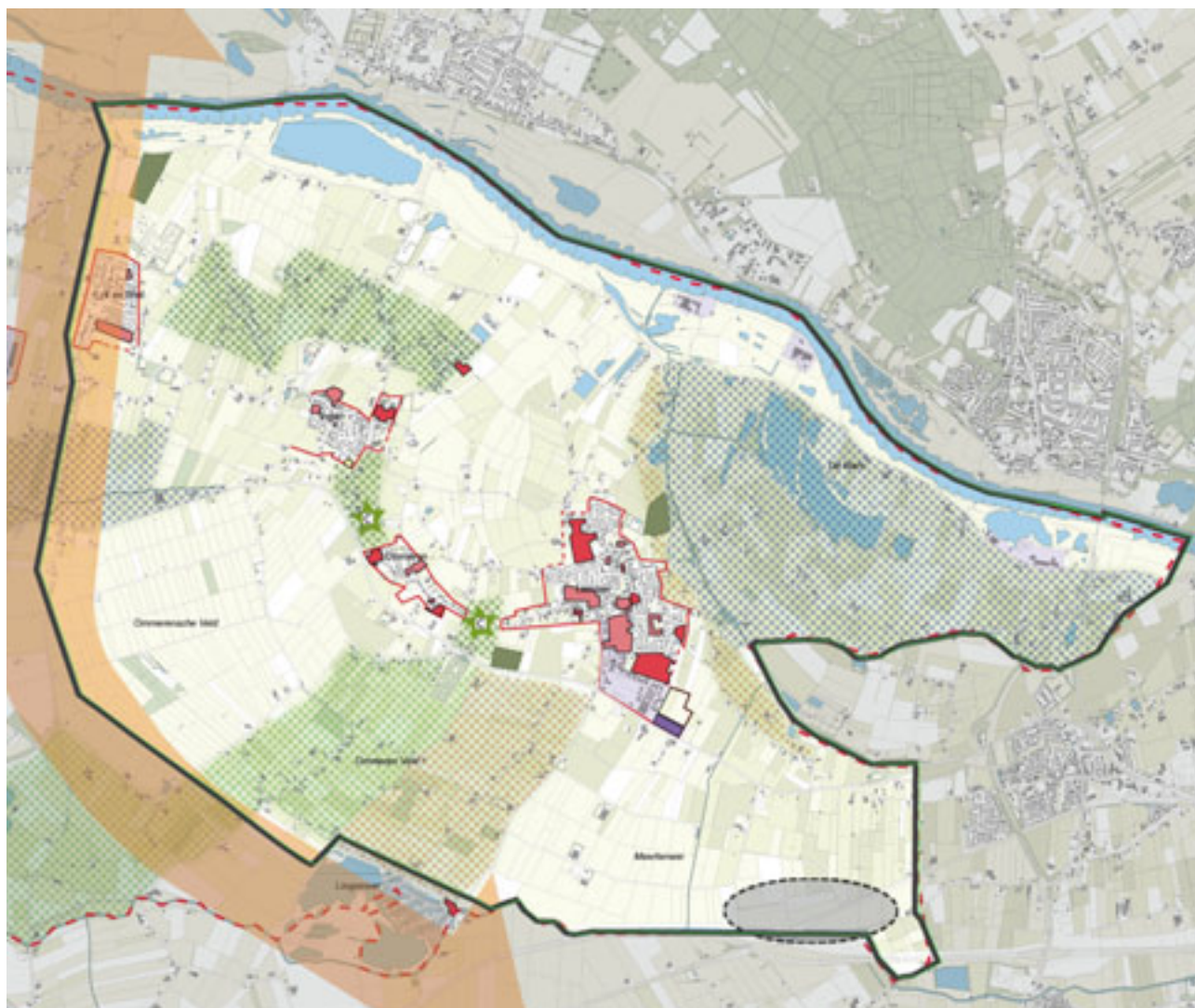

• versterken fietsverbinding

• gewenste dorpsommetjes

* landschappelijk inpassen

5. wonen en werken

• harde contour

• zachte contour

• ontwikkellocatie woningbouw tot 2010*

• ontwikkellocatie woningbouw na 2010*

• bestaand bedrijventerrein

• ontwikkellocatie bedrijventerrein tot 2015*

• landgoed*

• creëren groene buffer

• landschappelijke versterkingszone
'rivieroeverwallen' (zie hoofdstuk 6)• landschappelijke versterkingszone
'stroomruggen' (zie hoofdstuk 6)• landschappelijk versterkingszone
'rivierlopen en oude meanders'• landschappelijke versterkingszone
'linies en dwarsdijken' (zie hoofdstuk 6)

• windmolens

* landschappelijk inpassen

Vergelijk ter inspiratie eens de topografische kaart rond 1900 (boven) die van 2007 (onder).

5 Mogelijke instrumenten en regelingen

5.1 | Open voor samenwerking en betrouwbaar

De gemeente zal zich in de geest van het LOP actief opstellen ten opzichte van mensen, instanties en bedrijven om ze te stimuleren met hun initiatieven aan te sluiten bij de landschapsvisie.

De gemeente wil initiatiefnemers zoals agrarisch ondernemers, mensen die in het buitengebied willen wonen en dorpsbewoners inspireren hun eigen initiatieven op de goede plekken en aansluitend op de gewenste landschapsontwikkeling te laten landen.

Gemeente en initiatiefnemers zoeken samen naar een aansluiting bij de karakteristiek van hun eigen landschap. Verevening kan privaat profijt en publiek belang samen op laten gaan. De landschaps-ensembleboeken bieden daarvoor een handleiding.

Het is van groot belang dat de gemeente zich een betrouwbare overheid toont met dit LOP. Hiertoe dient een goede organisatie voor de begeleiding van initiatieven opgezet te worden. Bij het nader bekijken van de mogelijkheden kan een landschapsfonds een ideaal middel blijken (zie hoofdstuk 6).

5.2 | Regeling groenblauwe diensten

Onderdeel van het LOP is een financiële regeling om positieve bijdragen aan het landschap in de vorm van groenblauwe diensten te belonen. Die regeling heeft niet alleen betrekking op de aanleg van landschapselementen. Het dient juist ook op langere termijn de betaling van groene en blauwe diensten veilig te stellen.

In het kader van dit LOP wordt daarom een gemeentelijk uitvoeringsprogramma Groenblauwe diensten (GUP) opgesteld.

In dit LOP worden per deelgebied ambities en soorten gewenste typerende landschapselementen genoemd. De ambitie is om tussen 5 en 10% van het totale areaal aan buitengebied uit dergelijke landschapselementen te laten bestaan. Met name op terreinen die niet bij de landbouw in gebruik zijn komen nu reeds relatief veel landschapselementen voor, zoals wegbeplantingen, bosjes en natuurterreinen, erfbeplantingen, etcetera.

Het GUP biedt met name agrariërs de mogelijkheden de landschappelijke ambities van het LOP mee te realiseren en daaraan een stuk inkomen over te houden. Er kan gekozen worden voor de ambitie om 3% van het agrarisch grondgebied in de Gemeente Buren een landschappelijke functie te geven.

Het agrarisch grondgebied beslaat momenteel ongeveer 11.653 ha. 3% daarvan is 350 ha. Bij een gemiddelde breedte van 7 m spreken we over 500 km aan bomenrijen, hagen, wandelstroken, rietoevers enzovoorts.

In de systematiek van de Groenblauwe diensten is het mogelijk om een vergoeding te geven voor de grond (een agrariër produceert dan geen gras of andere gewassen, maar "landschap"). Daarnaast zijn er vergoedingen voor beheer. Ook aanleg kan apart vergoed worden.

Een groot deel daarvan wordt door de Provincie bekostigd.

Het bedrag dat de gemeente voor de groenblauwe diensten bijeen kan brengen wordt door de Provincie dus vermenigvuldigd. Dat bedrag komt dan praktisch geheel ten goede aan agrariërs die het voor een groot deel ook weer in de streek investeren voor het beheer en onderhoud van het landschap. De verwachting is dat ook het Gemeen-

schappelijk LandbouwBeleid van de Europese Unie hier veel meer nadruk op zal gaan leggen en deze regeling dus de weg effent voor een efficiënte overgang van de agrarische sector naar dit beleid. Daarnaast draagt het direct bij aan een aantrekkelijk landschap, waarvan de recreatieve ontwikkeling in het gebied zeker ook profiteert: bloeiende (hoogstam)boomgaarden, hagen, wandelpaden en bomenrijen zorgen ervoor dat zowel recreanten van buitenaf als de eigen bevolking kan genieten in het buitengebied van Buren

5.3 | Regeling 'nieuwe landgoederen'

In de gemeente is reeds langer een regeling voor het stichten, aanleggen en duurzaam beheren van nieuwe landgoederen van kracht. Als een initiatiefnemer aan een aantal voorwaarden voldoet krijgt deze medewerking van de gemeente bij het realiseren van een beperkt aantal woningen. Die voorwaarden bestaan ondermeer uit de realisatie en het beheer van 10 hectare nieuwe natuur, een landschapsontwerp van kwaliteit en een landschappelijke inpassing van de nieuwe bebouwing.

5.4 | Zoekzones landschapsversterkend bouwen

In het kader van dit LOP is het beleid uitgewerkt voor de landschapsversterkingszones zoals die zijn aangegeven in die Structuurvisie. Dit beleid met landschapsversterkingszones bouwt voort op de planvorming die de laatste in regionaal verband wordt ontwikkeld. Deze beleidsnotitie is afgestemd op de reeds bestaande gemeentelijke regeling voor Nieuwe Landgoederen. Anders dan bij nieuwe landgoederen, waar het in de eerste plaats gaat om hectares nieuwe natuur, gaat het bij de landschapsversterkingszones niet in de eerste plaats om de aanleg van nieuw bos of nieuwe natuur. De opgave is breder dan dat.

Het gaat hier om de versterking van het landschap als geheel, dus ook om de esthetische betekenis, om de belevingswaarde en om de functie voor de gebruikers van het landschap. In deze notitie wordt deze brede opgave gebiedsgericht uitgewerkt.

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkegel en het erf.

5.5 | Overige regelingen

- Subsidiestelsel Natuur en Landschap (SNL); via Provincie Gelderland. Dit stelsel is nog maar gedeeltelijk in werking en is de opvolger van Programma Beheer met de Provinciaal Subsidiestelsel Natuur (PSN) en de het Provinciaal Subsidiestelsel Agrarisch Natuurbeheer (PSAN). Onder dat laatste is het ook mogelijk voor landschapselementen subsidie te ontvangen. In 2011 is de regeling in Gelderland tijdelijk opgeschort voor nieuwe landschapsprojecten.
- regeling Gemeentelijke Landschapsprojecten voor wegwerken van éénmalig achterstallig onderhoud of nieuwe investeringen in het landschap: via Gemeente Buren, gesubsidieerd door de Provincie Gelderland
- Tenslotte is er de hoop dat ook in de nieuwe opzet van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) van de Europese Unie een stimulans uitgaat naar landschappelijke waarden in het agrarisch cultuurlandschap. Dat is echter op dit moment nog onduidelijk.

Natuurlijk zijn er nog andere mogelijkheden. Voor kleine projectjes kan soms particuliere financiering plaatsvinden. Ook kunnen soms landschapsprojecten worden gerealiseerd door meekoppeling met ingrepen in bijvoorbeeld infrastructuur door rijk, provincie, gemeente of waterschap. Voor grote projecten kan ook gezocht worden naar andere financieringsmogelijkheden, bijvoorbeeld Leader+. De mogelijkheden om via het Nationaal Landschap of het Provinciaal waardevol landschap middelen te verkrijgen zijn ten tijde van de opstelling van dit LOP niet groot.

6 Bonusprojecten bij de zoekzones voor landschapsversterkend bouwen

6.1 | Inleiding

Het beleid voor de zoekzones landschapsversterkend bouwen heeft als doel om verspreid over de komende 10 jaar, behalve de overkoepelende landschapsverbeteringsopgaven, ook een aantal voor het landschap belangrijke bonusprojecten te laten realiseren. Hierbij wordt ingespeeld op particuliere initiatieven.

Bouwen op slechts enkele plekken

Idee achter het systeem is dat landschapsversterking mogelijk gemaakt kan worden door in het buitengebied woonbebouwing toe te staan - onder specifieke voorwaarden en op een beperkt aantal daarvoor geschikte plaatsen, bij voorkeur in de zoekzones. Enerzijds zal die nieuwe bebouwing en het erf een versterking van het landschap moeten betekenen. De kwaliteit van de inpassing in het landschap wordt getoetst aan het vigerend beleid en de welstand. Anderzijds dient de initiatiefnemer - eerst - een bijdrage te leveren aan de volgens de Structuurvisie en het LOP gewenste landschapsverbetering buiten de bouwkaal en het erf.

Waardesprong als motor

Omdat bouwkaal veel duurder zijn dan de agrarische waarde van de grond ontstaat een grote waardesprong van de bouwkaal. Het is redelijk om van de eigenaar van die kaval te verlangen dat een deel van die waardesprong wordt benut voor het versterken van het landschap. In principe gebeurt dat rechtstreeks: degene die de bebouwing realiseert, zorgt eerst ook voor realisatie van de landschappelijke versterking volgens de richtlijnen in deze notitie als onderdeel van het LOP. In bijzondere gevallen is deze prestatie af te kopen door geld te storten in het landschapsfonds van de gemeente.

Als tegenprestatie - als bonus - voor de landschapsverbetering zal de gemeente meewerken bij het realiseren van de bebouwing.

Voortbouwen op vigerend beleid nieuwe landgoederen

Het deel van de waardestijging van de bouwkaal dat van de initiatiefnemer gevraagd kan worden om in te zetten voor landschapsversterking wordt begroot op €90.000 - € 100.000,- per wooneenheid. Dit bedrag is gerelateerd aan de waarde van de prestatie die een initiatiefnemer voor een nieuw landgoed volgens het vigerende gemeentelijke beleid dient te leveren. Om aanpassingen van het prijsniveau mogelijk te maken wordt hiervoor een stelsel met bonuspunten ingevoerd. Per wooneenheid dienen 100 bonuspunten gehaald te worden.

Het is geen doel op zich om in de landschapsversterkingszones een hele reeks aan woongebouwen te realiseren, zeker niet op plekken waar dat misstaat of op een manier die niet bij het landschap past.

Bonuspunten kunnen verdiend worden door een bijdrage aan de landschapsversterking te leveren:

- * door het realiseren van een aantal projecten die voortkomen uit de Structuurvisie
- * door een versterking van de landschapsstructuur door aanleg en beheer van landschapselementen aanvullend op zo'n project.

Bonuspunten voor specifieke bonusprojecten

In de LOP-notitie over de zoekzones staan enkele projecten omschreven die veelal rechtstreeks aan één of meerdere zoekzones zijn te koppelen zijn en zijn gebaseerd op de Structuurvisie Buren 2009-2019. Een initiatiefnemer kan door realisatie van zo'n project bonuspunten verdienen.

De bonusprojecten zijn te verdelen over drie thema's:

- * *Koninginnegaarden* als invulling van de gewenste groene buffers tussen dorpen;
- * *Langzame routes en overbruggingen van het snelverkeer* als manier om de gewenste recreatieve verbindingen en fietsverbindingen en daaraan gekoppelde voorzieningen te realiseren;
- * *Leefbare linten* als werkwijze om de leefbaarheid en de eigenheid van de buurtschappen bij Ingen en Lienden een impuls te geven.

Bonuspunten voor landschapselementen uit het bouwpakket

Aanvullend op de bonusprojecten zijn er bonuspunten te behalen door het duurzaam regelen van de aanleg en het beheer van landschapselementen die zorgen voor:

- * dooradering van het productielandschap met natuur die in (agrarische) bedrijfsvoering past of er zelfs bedrijfseconomisch een aanwinst voor is;
- * vergroten van de toegankelijkheid voor 'langzaam verkeer' van het landschap (bijvoorbeeld dorpsommetjes);
- * voorsorteren op de klimaatverandering, wat zich met name uit in de wateropgave voor het gebied volgens de reeks, vasthouden, vertragen, (tijdelijk) bergen;

*Het gaat erom dat eerst het landschap versterkt wordt
en dat als bonus daarvoor
op een zeer beperkt aantal plekken
een beperkt aantal wooneenheden
kunnen worden gerealiseerd
op zo'n manier dat het in het landschap en bij de bedrijvigheid eromheen past.*

Altijd een groen erf met kwaliteit

Als eis geldt altijd dat het private erf met de bouwka-
vel (0,25 – 1,00 ha) ingepast wordt in het landschap met voor het deelgebied kenmer-
kende inrichtingselementen (zie ensemblewerkboeken). Het erf met
bouwka-vel telt dus niet mee voor de te behalen bonuspunten.

De kwaliteit van het erf (ruimtelijk, landschappelijk en architectonisch)
wordt getoetst op drie niveaus:

1. op het niveau van het landschap biedt deze notitie randvoorwaar-
den voor de locatiekeuze;
2. op het niveau van het erf, bieden de werkboeken bij het LOP richtlij-
nen voor de inpassing in het landschap;
3. op het niveau van het gebouw is de welstandsnota toetsingsinstru-
ment en biedt deze notitie inspiratie.

Eén wooneenheid staat voor max 750 m3 inhoud.

Bonusprojecten in dit landschapsensemble

In het landschapsensemble Lienden's lommerrijke rivierenlandschap
met uitzicht op de heuvelrug zijn twee zoekzones waar een Koningin-
negaard wordt voorgesteld: tussen Ingen en Ommeren en tussen
Ommeren en Lienden.

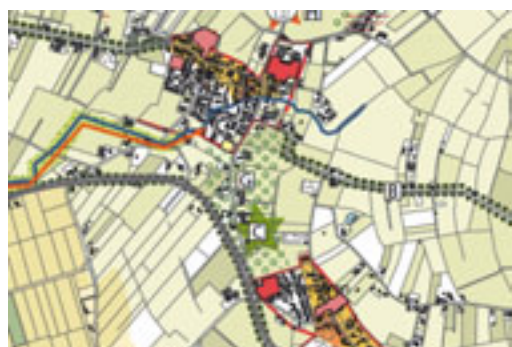
De buurtschappen ten noorden van Ingen en het buurtschap Aalst
kunnen veel aan landschappelijke kwaliteit winnen als daar een 'Leef-
baar Lint'-bonusproject gerealiseerd wordt.

Langzame routes en overbruggingen zijn in dit landschapsensemble
gekoppeld aan deze zoekzones: de rivierdijken en de koppeling van
de dorpen aan de Nederrijn en de Nevenlinge.

**6.2 | Koninginnegaard als groene buffer
tussen Ingen en Ommeren**

Het landschap tussen Ingen en Ommeren langs de De Brei kenmerkt
zich door een afwisseling van erven met woonbebouwing en grotere
schuren wat verder van de weg, boomgaarden en weides. Met name
de duurzame groene afronding van de dorpsrand aan de zuidkant
van Ingen zou in de vorm van een koninginnegaard gerealiseerd kun-
nen worden. Deze zou grotendeels uit een blijvende weide kunnen
bestaan zodat een open dorpsrand (eventueel met een zoomgaard)
langs de harde bebouwingscontour zoals die op de structuurvisie is
aangegeven. De spuitzone van 50 meter vanuit bebouwing kan van
deze open dorpsrand deel uitmaken.

In het zuiden net ten noorden van de bovenloop van de Mauriksche
Wetering ligt een oud boerderij-ensemble achter De Brei 3. Deze
wordt een cultuurhistorische parel in deze koninginnegaard. Tussen
het erf van deze boerderij en de dorpsrand door kan een recreatieve
verbinding worden opgenomen met een brug over de wetering.
In het westen van deze koninginnegaard, tussen de Molenstraat en
de wetering tegen de dorpsrand aan, kunnen enkele wooneenheden
worden gerealiseerd en daarmee ook een fraaiere dorpsentree.
Daarnaast kan de koninginnegaard hier bestaan uit een strook van
ongeveer 20 meter langs de bermsloot met daarin hoogstamboom-
gaard op de stukken langs De Brei waar nog geen erven aan de weg
liggen. Zeker bij de dorpsentree van Ommeren zou dit een aanwinst
zijn.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het op het creëren van een betekenisvolle (toegankelijke, afwisselend open) productieve ruimte tussen de dorpsranden en het voorkomen dat de bebouwing van Ingen en Ommeren aan elkaar groeien. Daarnaast kan een bijdrage geleverd worden aan de ontwikkeling van de bovenloop van de Mauriksche Wandelwetering en aan de aanleg en het beheer van een Betuws laantje tussen Lienden en Ingen.

Voorbeeld van een bestaande 'hoogstamerm' langs De Brei.

B. Hoe

1. Realiseren Koninginnegaard langs dorpsrand van Ingen met bruggetje over de wetering.
2. Door aanleg en beheer van brede hoogstambermen behouden van gevarieerd Betuws landschapsbeeld: met ritme van boomgaarden, erven en kleine weides, met af en toe doorzichten op het achterliggende landschap. Speciale aandacht voor de dorpsentree van Ommeren.
3. Realiseren achterommetjes vanuit dorpsranden

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in dorpsrand tussen de Molenstraat en Dr Brei.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg van dorpsgaarden, hoogstambermen en achterommetjes.
- * aanleg en beheer bovenloop Mauriksche Wandelwetering

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Als bonus kan bij de dorpsrand van Ingen één woning van maximaal twee wooneenheden gebouwd worden. Wellicht is het mogelijk om hier juist woonmogelijkheden voor ouderen of andere specifieke groepen te realiseren.

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Positionering/Rooilijn: op enige afstand tot de weg.

Bestaande open weide tussen Mauriksche Wetering en De Brei kan duurzaam worden vastgelegd als open ruimte met een dorpsgaard langs de dorpsrand: een strook gras met daarin verspreid hoogstamfruit- of notenbomen en een wandelpad.

6.3 | Koninginnegaard als overland van buitens in Polder Ommeren

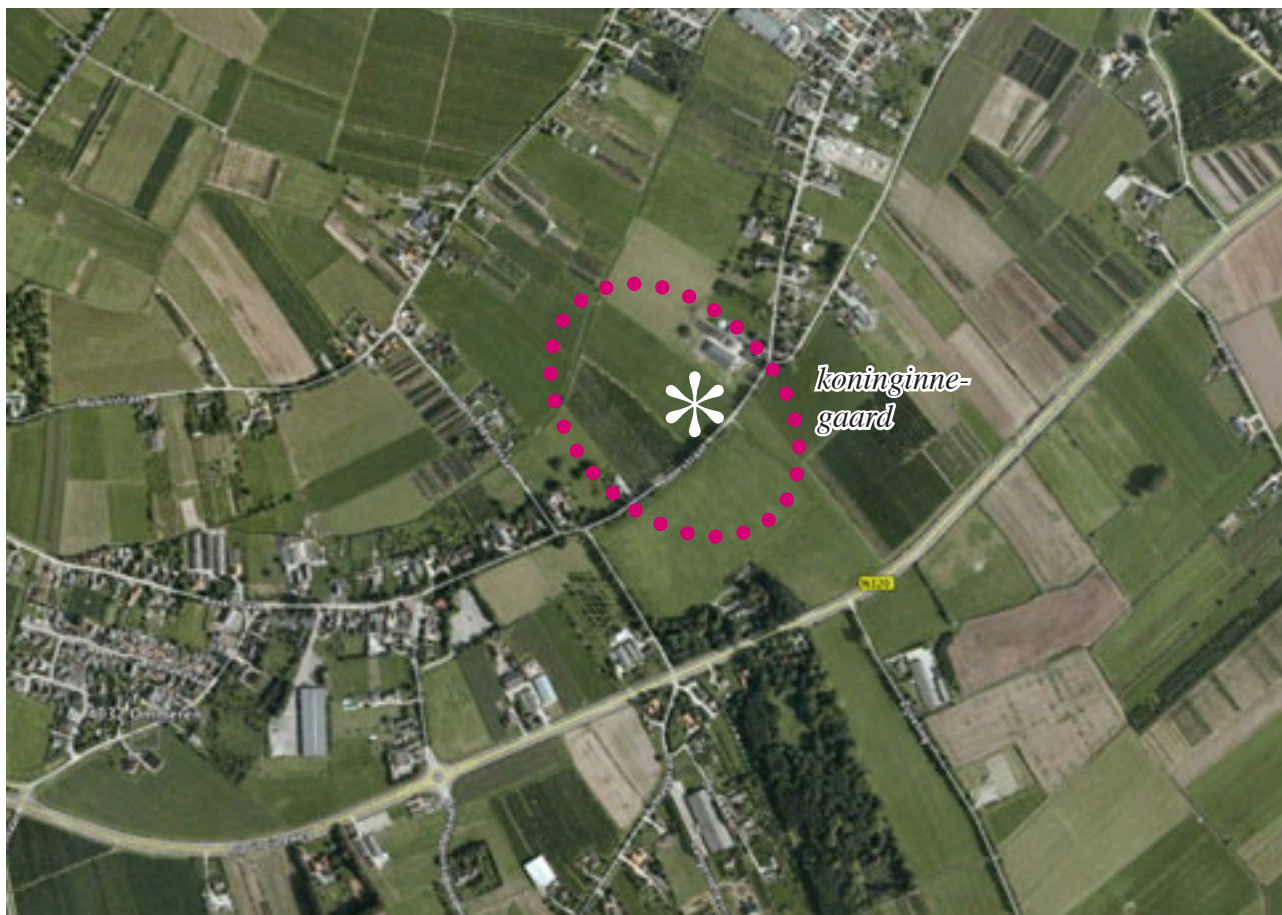
In dit deel van de gemeente leeft al eeuwen een landgoeditstraling door de aanwezigheid van landgoed De Enk. Tot het ensemble van dit landgoed behoort ook de openheid en de vergezichten vanaf het landhuis naar het noorden over de ruimte langs de Voorstraat tussen Lienden en Ommeren. Ook is er al eeuwen een relatie tussen de ontwikkeling van het landgoed De Enk en Ommerenveld en omgeving. De landheer heeft daar bossen geplant en het landschap verzorgd. In deze tijd kan deze relatie omgekeerd worden. Een nieuwe landheer kan een landhuis bouwen aan de westrand van Polder Ommeren als hij ervoor zorgt dat op duurzame wijze geregeld wordt dat de open ruimte langs de Voorstraat en de zichtlijnen naar de Utrechtse Heuvelrug behouden blijft. Om deze ruimte als koninginnengaard te bestendigen dient de landheer langs de Voorstraat een openbare uitzichtplek als aubadeplaats in te richten bij een groepje nieuwe linden. Dit kan bijvoorbeeld een stenen tafel zijn boven op een bultje, of bij een ooievaarsnest in een kavel langs de Voorstraat. De naam van het bultje, het nest of de tafel kan verwijzen naar de naam van het nieuwe landhuis in het Ommerenveld. Eventueel kan er daar net zo één staan en is er een zichtlijn tussen de twee.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het creëren van een betekenisvolle (toegankelijke, open en karakteristieke) ruimte tussen de dorpsranden en het voorkomen dat de bebouwing van Ommeren en Lienden aan elkaar groeien. Daarnaast is het gewenst dat de westelijke rand van de stroomrug met Polder Ommeren landschappelijk beleefbaarder wordt.

Overland wordt in het LOP gebruikt om land aan te duiden dat bij een buiten of landgoed hoort, maar niet direct aan de eigendommen rond het huis is gelegen. Via zichtlijnen, landmarks of paden kan dit overland wel een landschappelijke relatie met het huis hebben.

B. Hoe

1. Duurzaam laten beheren van openheid in koninginnegaard aan de Voorstraat.
2. Aanleg en beheer van aubadeplaats in de koninginnegaard.
3. Uitzichtorentje of andere landmark (Ooievaarsnest) aan de Harensestraat met zichtlijn naar aubadeplaats tussen Ingen en Ommeren.
4. Ommetjes volgens het LOP

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw aan oostzijde Harensestraat
 ad 1. Mensen kunnen participeren in deze ontwikkeling door de groene buffer Ommeren-Lienden te (laten) beheren als 'overland' van landhuis aan Harense straat in polder Ommeren. Contractuele afspraken met grondeigenaren en vastleggen in het bestemmingsplan.

ad 2 en 3. particulier initiatief in overleg met grondeigenaren en Oranje- of dorpsvereniging

ad 4. Realisatie van ommetjes vanuit en tussen de dorpen en andere planonderdelen kunnen via groenblauwe diensten worden geregeld.

D. Mogelijke prestaties

200 bonuspunten te verdienen door aanleg en duurzaam beheer van deze koninginnegaard.

Aanvullend zijn maximaal 100 bonuspunten te verdienen door:

* aanleg en beheer paden met landschapselementen volgens LOP-werkboek: ten zuiden provinciale weg: kadepad, doorrenroosringel, dreven, buitenbosje en boerensingels; wandelpad als deel van dorpsommetjes.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 1x1 + 1x2 wooneenheden langs oostzijde Harense Straat. Geen nieuwe wooneenheden in de groene buffer!

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

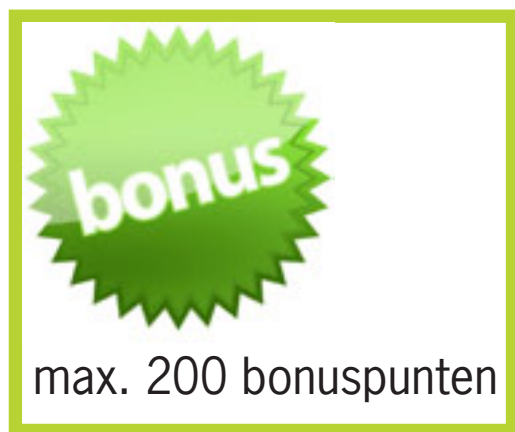
* Harense Straat: op lage woerd, stevige erfbeplanting met boomgaard of notenweide

* eventueel overtuin aan westkant van de straat met griend.

* eigentijds antwoord op landgoed Den Eng als belvedere naar het landschap van rivier en heuvelrug in het noorden.

* mogelijk architectonische relatie met Zijvelingbrug

Trefwoorden: hedendaagse interpretatie van Betuwse woerd, zwartgeteerde houten gevels,

6.4 | Een veer van Middelwaard naar Rhenen

Een andere prominente plek aan de rivierdijken is bij de Middelwaard tegenover de historische stad Rhenen met de Cuneratoren als blikvanger tegen de Utrechtse Heuvelrug. De landschappelijke kwaliteit is hier onomstreden en van bovenregionale allure. Rembrandt en andere schilders schilderden al het zicht op Rhenen.

De beleving van deze kwaliteit is vanuit het hele gebied ten noorden en zuiden van de rivier mogelijk. Alleen mist een directe koppeling voor langzaam verkeer zoals die er vroeger wel was in de vorm van een pontveer. Zo'n pontveer voor langzaam verkeer is zeer gewenst als landschappelijke versterking ten behoeve van recreatie en toerisme zowel op de heuvelrug bij Rhenen als in het rivierengebied in en om Lienden. Dat betekent dat niet alleen een veer geregeld zou moeten worden, maar dat ook de exploitatie voor langere termijn veilig gesteld zou moeten worden, bijvoorbeeld door een bijdrage in de loonkosten van de veerman.

Tegelijkertijd speelt in dit gebied een andere ontwikkeling met belangrijke landschappelijke implicaties: de ontwikkeling van de bedrijven in de Middelwaard. Door inwoners van Rhenen, maar ook van de Marspolder wordt gevreesd voor het aanzien van het landschap naar aanleiding van de plannen voor de bouw van een hoge nieuwe silo door het diervoederbedrijf Rijnvallei. Deze zou ten oosten van de huidige bedrijfsgebouwen aan de haven in de uiterwaarden van de westelijke Middelwaard. Een verantwoorde landschappelijke inpassing van die nieuwe silo is op deze bijzondere plek zeer gewenst. Daarbij is een gedegen studie van de zichtlijnen in Rhenen en in de Marspolder van groot belang. Wellicht biedt het opnemen van een veerwachterswoning met groen erf een stimulans om zowel de veerverbinding als een goede landschappelijke inpassing van de uitbreiding van Rijnvallei zo optimaal mogelijk te maken. Het biedt kansen op een win-winsituatie voor de recreanten, toersiten, horeca en andere bedrijvigheid!

In deze notitie wordt het lvz-beleid gezien als mogelijke stimulator voor een integrale benadering van de ontwikkeling van de Middelwaard.

Zicht op de Middelwaard vanaf de vroegere veerplaats bij Tante Loes in Rhenen. Naast de bestaande bebouwing aan de overkant op het midden van de foto zou een tweede gebouw dat twee keer zo groot is komen.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op beleving van het landschapsschoon van historisch rivierenland met uitzicht op Utrechtse Heuvelrug en de reeks bakens aan winter- en zomerdijk in de weidse uiterwaarden, met name de Middelwaard vraagt hier aandacht en een fietsveer is zeer gewenst.

B. Hoe

1. Een fietsveer voor lange termijn financieel mogelijk maken
2. Landschappelijke inpassing ontwikkeling Middelwaard.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw (veerhuis en bedrijvigheid) in deze zone.

Ad 1. door jaarlijkse bijdrage in exploitatiekosten.

ad 2. landschapsarchitectonische inpassing ontwikkelingen.

D. Mogelijke prestaties

Bonuspunten te verdienen door:

- * financiële ondersteuning exploitatie fietsveer voor 20 jaar
- * aanleg en beheer picknickplaats met 'Rembrandtboompje'.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Maximaal 2 in één veerwachtersdijkhuis.

F. Specificaties gebouw en erf voor welstand

Hier is een bijzondere architectuur op zijn plek die de kwaliteit van het zicht op Rhenen en op de Mars een impuls geeft.

Op bovenstaand beeld is goed te zien hoe dicht de bedrijvigheid in de Middelwaard bij het historische hart van Rhenen ligt: letterlijk op een steenworp afstand. Ook is te zien dat de toeritten naar het vroegere veer vanaf 'Tante Loes' in Rhenen naar de Marsdijk nog intact zijn. Een pontje voor voetgangers en fietsers zou voor de recreatieve economie van zowel Rhenen als de gemeente Buren zeer interessant zijn.

Zicht op Rhenen vanaf de Marsdijk bij de oprit naar de vroegere veerpont. Aan de overkant ligt Tante Loes dat vroeger als veerhuis fungeerde. Wellicht dat een deel van de opbrengst van een nieuw veerhuis aan de kant van de Mars de duurzame exploitatie van een nieuw fietsveer mogelijk maakt. Dat veerhuis met erf kan ingezet worden bij de landschappelijke inpassing van de uitbreiding van het bedrijf Rijnvallei.

6.5 | Hoogmeien en de Zijveling met brug bij landgoed De Eng

Zijveling een belangrijke schakel gaan vormen in de volgens de Structuurvisie gewenste recreatieve route voor fietsers en wandelaars tussen Tiel en, De Beldert en Ommeren/Lienden.

Wel is dan een veilige oversteek over de provinciale weg noodzakelijk en een verbinding naar de dorpen.

A. Opgave

Het gebied tussen Zijveling en Vogelenzangse Weg - met centraal daarin Hoogmeien - staat als geheel op de Structuurvisie als landschapsversterkingszone.

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op het realiseren van een nieuwe fietsverbinding tussen Tiel en Lienden. Als de Nevenlinge wordt aangelegd en kortgesloten met Zijveling en Hoogmeien vormen deze bestaande wegen een perfecte schakel vormen in zo'n fietsroute. Wel is het dan nodig om veilige overbruggingen van de Provinciale weg te realiseren bij Lienden. Kansrijk is wellicht een langzaamverkeerbrug aan het eind van de Zijveling bij De Eng. Daar kan deze opgenomen worden in de plannen voor de ontwikkelingen rond het Heemkundig museum.

B. Hoe

Ontwikkeling van maximaal twee buitens aan de westzijde van de Vogelenzangse Weg kan financiering van een brug bij De Eng en paden van die brug naar de dorpen opleveren.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in op die buitens aan de Vogelenzangse weg. Wellicht is samenwerking met Heemkundig museum mogelijk.

minimaal 300 en maximaal 400 bonuspunten

D. Mogelijke prestaties

300 bonuspunten te verdienen door:

Mooie langzaamverkeerbrug.

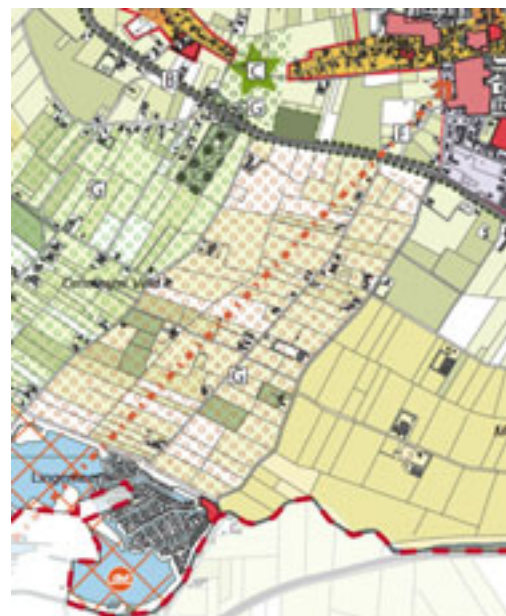
Aanvullend zijn 100 bonuspunten te verdienen door aansluiten op fietsroutes met doornenroosingels naar de dorpen.

E. Aantal nieuwe wooneenheden: Maximaal 2x2**F. Specificaties gebouw en erf**

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

Positionering/rooilijn:

* Vogelenzangse Weg: 50-100 meter uit rooilijn, met een pad met doornenroosingels langs de weg en kortsluiting naar Hoogmeien als deel van een ommetje vanuit Lingemeer over het Hornixveld, eventueel deels over Breedslagse Weg, Haagweg en Hornixveldweg

6.6 | Panoramakavels, Betuws laantje naar pont en paden door Marspolder

Het idee in deze zoekzone is de versterking van het landschapsschoon van historisch rivierenland en heuvelrug en om het bestaande moderne cultuurland te verrijken met volgens de Structuurvisie gewenste recreatieve verbindingen en plekken.

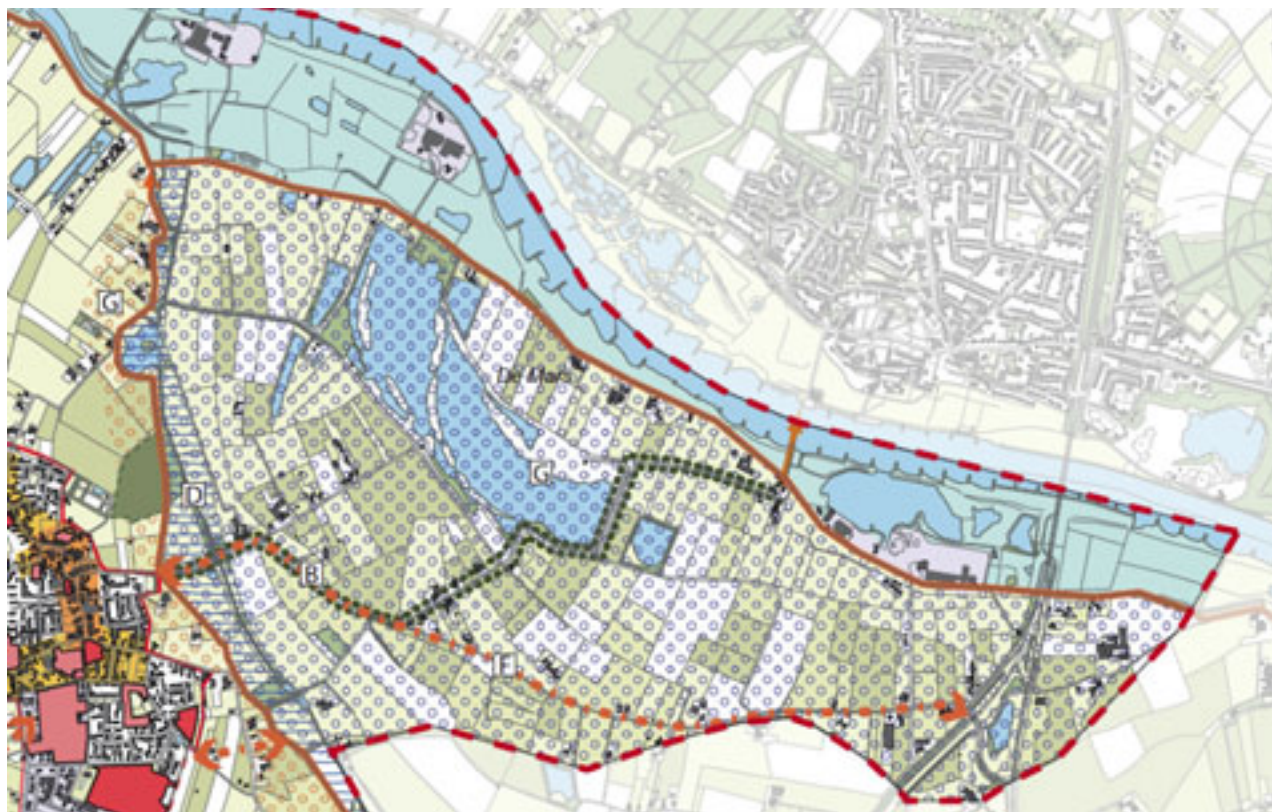
Belangrijkste ruimtelijke kapstok van de Marspolder zijn de Hogeweg en de Remsestraat van de Hoge weg naar de vroegere veerpont naar Rhenen. Het is gewenst om deze wegen een landschappelijke versterking te geven en daarnaast meer wandelmogelijkheden vanaf het Oude Rijntje naar de Marsdijk mogelijk te maken.

Zowel de Hogeweg als de Remsestraat kunnen opgewaardeerd worden door ze te beplanten als Betuws laantje met noten en fruitboombeplanting in de bermen. In zo'n laantje staan de bomen op onregelmatige afstand van elkaar in aansluiting op de erven en kavels langs deze wegen. Ook door het ontwikkelen van kleine pleisterplaatsen en boomgaardjes bij de knikken in de wegen is gewenst.

Het belangrijkste is evenwel de veiligstelling en versterking van enkele 'panoramakavels'. Vanaf de Hogeweg en de Remsestraat zijn er prachtige afwisselende zichten op de Utrechtse Heuvelrug en Rhenen te vinden. Om deze actief te behouden zijn zogenaamde 'panoramakavels' aan te wijzen. Dit zijn bestaande percelen met zichtlijnen waarbinnen in principe geen opgaande gewassen of beplanting mogen groeien. Deze kunnen opgenomen worden in een inrichtings- en beheerplan voor enkele buitens die hier tussen de bedrijven door ontwikkeld kunnen worden als bonus voor de realisatie van bovenstaande landschappelijke versterking.

Verder zorgt een samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanuit Lienden, Aalst en Kesteren voor de dooradering van het cultuurland. Deze dienen zorgvuldig aangelegd en beheerd te worden op zo'n manier dat de boom- en fruitteelt niet gehinderd worden. Dat geldt ook voor het behoud en versterken van de landschapsstructuur en -beeld van het Oude Rijntje.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de beleving van het landschapsschoon van historisch rivierenland met uitzicht op de Utrechtse Heuvelrug en de reeks van bakens aan winter- en zomerdijk in de weidse uiterwaarden

B. Hoe

1. Aanleggen en beheren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen vanaf de dijk naar en door de uiterwaarden en de oeverwal.
2. Behoud, herstel en realisatie van panoramakavels en kijkgaarden gericht op de zichtrelatie met de Utrechtse Heuvelrug;
3. Aanplant en duurzaam beheer van de fruit- en notenbomen in de Betuwse lanen
4. Ontwikkelen van belvedere-plekken zo mogelijk met een Rembrandtboom bij knikken in dijken of wegen.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1, 2 en 4. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden.

Ad 3. door overeenkomst met agrarische natuurvereniging of agrariers in de omgeving.

D. Mogelijke prestaties: Bonuspunten te verdienen door: zie B.

E. Aantal nieuwe wooneenheden

Max 3x2 wooneenheden in landhuizen aan Hogeweg en Remsestraat

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid

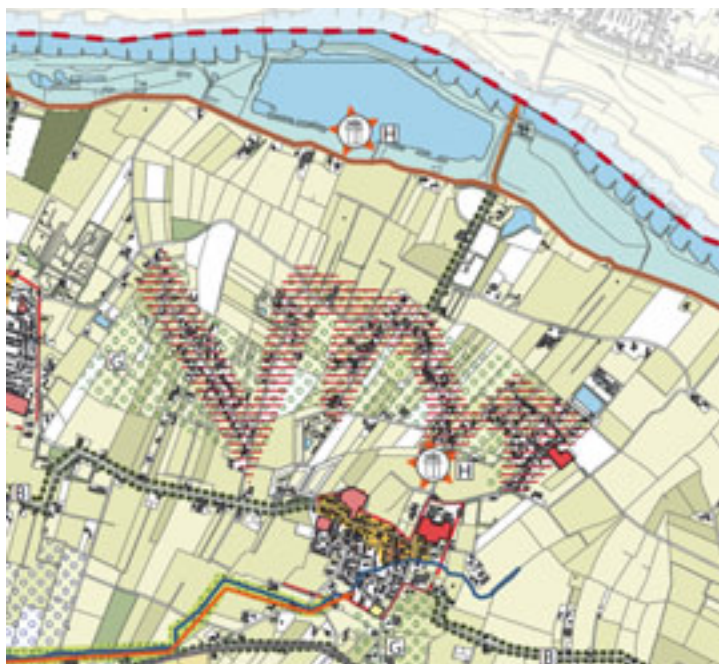
Nieuwe wooneenheden zijn gesitueerd aan zuidzijde van de de Hogeweg en aan Remsestraat, van solide omvang en allure.

6.7 | Leefbare linten voor buurtschappen

In structuurvisie Buren 2009-2019 staat over de buurtschappen het volgende: "Binnen de gemeente Buren bevindt zich een aantal buurtschappen. Opvallend is een concentratie aan dicht bebouwde buurtschappen ten noorden van Ingen. Het betreft de buurtschappen Klinkenberg, Hoog-Kana, Zevenmorgen, Luchtenburg, Essebroek en Ganzert. Deze buurtschappen hebben een nauwe relatie tot de kern Ingen. Ze bevatten woningtypen, voorzieningen en bedrijvigheden, waaronder detailhandel, die eigen zijn aan kernen en die in de rest van het buitengebied van de gemeente Buren nauwelijks, en zeker niet in een dergelijke concentratie, worden aangetroffen.

Gezien de specifieke, historisch gegroeide kenmerken van deze buurtschappen en gezien de relatie met het voorzieningenniveau in de kern Ingen, is het wenselijk om binnen deze buurtschappen mogelijkheden te bieden voor in omvang beperkte en weinig milieuhinder veroorzakende voorzieningen en bedrijvigheden aan huis, waaronder kleinschalige detailhandel. Dit dient echter zoveel mogelijk binnen de bestaande bebouwing te gebeuren. Beperkte uitbreidingen van bebouwing kunnen hierbij worden toegestaan. Nieuwe gebouwen, anders dan ter vervanging van bestaande gebouwen, zijn echter niet wenselijk.

Het specifieke karakter van de buurtschappen geeft tevens aanleiding om woningsplitsing binnen bestaande bebouwing mogelijk te maken. Dit als bijzondere vorm van inbreiding, waarbij het landelijke karakter van de buurtschappen behouden kan blijven en een positieve bijdrage geleverd kan worden aan het draagvlak voor het voorzieningenniveau binnen de buurtschappen en de kern Ingen. Voor alle buurtschappen binnen de gemeente Buren geldt dat deze als zelfstandige concentratie van bebouwing herkenbaar moeten blijven. Voorkomen moet worden dat ze aan grotere kernen vastgroeien."

principe loper en koppelstrook

De structuurvisie noemt het lint van Aalst niet, maar deze kan ook tot deze buurtschappen worden gerekend. Het zijn linten van erven geschakeld aan de weg die altijd de gemeenschappelijke en bindende ruimte tussen de erven vormde, ook sociaal. Net zoals in heel Nederland is het autoverkeer in het buitengebied van Buren echter sterk toegenomen en vaak ook zwaarder geworden. De wegen werden tot voor kort voornamelijk gebruikt door verkeer dat verbonden was aan de agrarische bedrijven, fruitteelt en boomteelt. Het is dan ook logisch dat de inrichting (bijvoorbeeld de breedte van het asfalt) op dat zwaardere verkeer werd afgestemd. De laatste tijd is steeds meer agrarische bebouwing omgebouwd tot burgerwoningen. Dat heeft als voordeel dat de verpaupering en leegloop van de oude buurtschappen is gestopt en de buurtschappen zelfs een ervaring doormaken. Er is volop leven met een mengeling van jonge gezinnen, allerlei bedrijvigheid aan huis, vernieuwende fruit- en boomteeltbedrijven en daartussendoor kleine vormen van gemengd agrarisch bedrijf.

De weginrichting is nog niet op dit nieuwe veelvormige gebruik afgestemd. De weg wordt zelfs door verbreding met asfalt naar de oprit van de even steeds minder een verblijfsruimte voor de bewoners van de buurtschappen. Er wordt veelal hard gereden en de weg wordt steeds meer een los element in de buurtschappen.

In de zoekzone met de Ingense Buurtschappen en de woonlinten langs het Oude Rijntje (Aalst en de Bovenweg) is het belangrijkste doel van de landschapsverbetering dat de leefbaarheid in de buurtschappen verbeterd wordt door de inrichting van de weg aan te passen.

Principes als duurzaam veilig, Natuurlijk Sturen en Shared Space worden de laatste jaren met succes uitgewerkt. In de buurtschappen is bijvoorbeeld een principe als 'loper en koppelstroken' toe te passen. Daarbij wordt met een smalle doorgaande rijbaan het verkeer mogelijk maakt, maar de stroken langs dezide 'loper' krijgen een inrichting krijgen die aansluit bij de aanliggende erven. Daardoor lijkt de weg smaller, terwijl de effectieve breedte gelijk blijft. Zo gaat de snelheid omlaag. Het geeft bovendien mogelijkheden om de weg veel meer als een aantrekkelijke leefruimte in de buurtschappen in te vullen. De meerkosten boven het reguliere onderhoud van de wegen door de gemeente kunnen opgebracht worden door het landschapsversterkingsbeleid.

6.7.2 | Erven aan loper en koppelstroken in de Ingense buurtschappen

Door het principe van 'loper en koppelstroken' toe te passen wordt een doorgaande strook asfalt waarover het zware verkeer kan rijden en twee personenwagens elkaar rustig rijdend kunnen passeren. De stroken naast de 'loper' zorgen ervoor dat de weg effectief even breed blijft, maar steeds anders kan worden ingericht aansluitend op hetgeen zich langs de weg bevindt. Bij erven kan de oprit natuurlijk stevig van asfalt of klinkers gemaakt worden en langs hagen kunnen halfverhardingen als grind of grasstenen gelegd worden.

Bij de uitwerking van de inrichtingsplannen voor de buurtschappen kunnen buurtbewoners betrokken worden zodat ook het gebruik van de ruimte met de weg erdoor voor meer sociale functies kan worden ingericht. Op eenvoudige wijze kan bijvoorbeeld een klein pleintje worden gemaakt bij een sociaal-maatschappelijk belangrijk gebouw of cultuurhistorisch pareltje als een oude boerderij of bijzondere knotboom.

A. Opgave

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de leefbaarheid, verkeersveiligheid en recreatieve toegankelijkheid van een landschap met buurtschappen waarin grootschalige boomteelt en fruitteelt met kleinschalige bedrijvigheid en landelijk wonen is gemengd.

B. Hoe

1. Omvormen van geasfalteerde verkeertechnische wegvakken naar afwisselende straten als gemeenschappelijke ruimte van de buurtschappen met een verblijfsfunctie. Te denken valt daarbij aan:

- * realiseren van driehoekige verkeerspleintjes bij lintkruisingen, met verblijfskwaliteit (en monumentale boom).

- * realiseren van bestratingaccenten bij uitritten.

2. Slopen van oude vervallen schuurtjes en ongebruikte bedrijfsgebouwen en laten vervangen door erven met hoge beeldkwaliteit aan de weg met insteekwegen

3. Aanleggen en beheren samenhangend patroon van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen aan insteekwegen naar paden langs de weteringen (achterommetjes).

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1. Omwonenden en/of initiatiefnemers van nieuwe wooneenheden storten geld in landschapsfonds dat een aanvulling kan zijn op het budget van de gemeente voor het wegonderhoud. Daardoor wordt het mogelijk om in samenspraak met de aanwonenden en bedrijven tot een nieuwe inrichting van de buurtschapslinten te komen.

Ad 2 en 3. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden.

D. Bonuspunten te verdienen door:

- * aanleg van dorpsgaarden, zoomgaarden en achterommertjes.

- * aanleg en beheer Betuwse laantjes

- * aanleg van Limes-torens

- * organiseren/coördineren gezamenlijk stratenproject, door in het kielzog van het wegonderhoudsplan van de gemeente maatregelen voor leefbaarheid te koppelen aan verkeersveiligheid.

E. Aantal nieuwe wooneenheden: Per buurtschap maximaal 3 maal 3x2 wooneenheden, verdichting van het lint, op achterkavels.

F. Specificaties:

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid.

Op bovenstaande foto de Wielseweg in de huidige situatie. De weg is redelijk smal, maar breed genoeg voor zwaar verkeer, behalve als er een tegenligger gepasseerd moet worden. Door de weg overal (links op de foto) verder van de erven af te leggen ontstaan daar meer passeermogelijkheden en kan daar een mooiere en veiligere aansluiting op de erven gemaakt worden.

De Rijnstraat in Klinkenberg hierboven in huidige toestand, met de openbare ruimte die steeds meer puur een verkeersruimte van asfalt is geworden en onder een mogelijke andere inrichting, zodat die openbare ruimte voor meer dan alleen verkeer geschikt is.

Herstructurering veelal verouderde erven met verpauperde schuren met o.a. een moderne vergroting van de woning naar achteren met uitzicht over het land. Vanaf de weg dient de historische uitstraling beleefbaar blijven.

Allure-trefwoorden:

Moderne vertaling Betuws erf en opstallen, Betuwse variatie, rijk boom- en plantensortiment. Hagen en allerlei leibeplantingen

6.7.3 | Be-leefbaarheid in de linten langs het Oude Rijntje

Het buurtschap Aalst ligt op de oeverwal/stroomrug ten zuiden van het Oude Rijntje. De Rijndijk is een mooie rustige recreatieve verbinding en de Provinciale weg ten zuiden van Aalst zorgt voor een goede afwikkeling van het doorgaande verkeer. De Burgemeester Houtkoperweg kan nog meer het hart van het buurtschap vormen bij een kleinschaliger inrichting van de weg.

A. Opgave:

In deze zone is de landschapsversterking naast de algemene LOP-opgaven gericht op de leefbaarheid, verkeersveiligheid en recreatieve toegankelijkheid van het buurtschap waarin grootschalige boomteelt en fruitteelt en landelijk wonen is gemengd.

Daarnaast kan op vrijwillige basis het bestaand modern cultuurland met kleinschalige extensieve recreatie-mogelijkheden worden uitgebreid- met name voor de inwoners van Lienden.

B. Hoe

1. Omvormen van geasfalteerde verkeertechnische weg naar een afwisselende straat als gemeenschappelijke ruimte van het buurtschap met een verblijfsfunctie.
2. Aanleggen en beheren van (eenvoudige) wandelpaden en landschapselementen aan insteekwegen naar paden tussen Lienden en de Rijndijk en de Marspolder.

C. Organisatie

Financiering/realisatie door initiatiefnemers ter verkrijging van medewerking aan nieuwbouw in deze zone.

Ad 1. Omwonenden en/of initiatiefnemers van nieuwe wooneenheden storten geld in landschapsfonds ten behoeve van dit bonusproject dat een aanvulling kan zijn op het budget van de gemeente voor het wegonderhoud. Daardoor wordt het mogelijk om in samenspraak met de aanwonenden en bedrijven tot een nieuwe inrichting van het buurtschapslint te komen.

Ad 2. Als (over-)land van de nieuwe wooneenheden of als groenblauwe dienst door derden, eventueel uit te besteden aan lokale (agrari-sche) landschaps- en natuurorganisaties.

D. Bonuspunten te verdienen door:

- * opstarten, mee-financieren en aanzwengelen herinrichting Burgemeester Houtkoperweg.
- * aanleg en beheer ommetjes
- * natuurontwikkeling en waterberging, broekbosjes, mogelijk te kop-

pelen aan extensieve tuinen aan Oude Rijntje

E. Aantal nieuwe wooneenheden: Max. 2 maal 1x2 wooneenheden

F. Specificaties gebouw en erf

Aansluiten op gemeentelijk welstandsbeleid.

Herstructurering veelal verouderde erven met verpauperde schuren met o.a. een moderne vergroting van de woning naar achteren met uitzicht over het land. Vanaf de weg dient de historische uitstraling beleefbaar blijven.

Allure-trefwoorden: moderne vertaling Betuws erf en opstallen, Betuwse variatie, rijk boom- en plantensortiment. Hagen en allerlei leibepplantingen

Boven de huidige situatie in Aalst, onder een voorstel voor een andere inrichting. De oppervlaktebehandeling van het asfalt zorgt voor de uitstraling van een 'sporenweg'. Door de hoofdrijbaan te versmallen en de buitenbocht te versterken met grasstenen wordt een rustiger wegbeeld bereikt. Waarschijnlijk lokt dat ook een rustiger rijgedrag uit.

7 Te stimuleren landschapselementen

7.1 | Verevening en groene en blauwe diensten

In dit hoofdstuk van het werkboek worden per deelgebied van het landschapsensemble een aantal landschapselementen aangegeven die juist in die zone gestimuleerd kan worden. Voor een deel kan de gemeente deze toepassen in haar eigen plannen en het onderhoud van wegen en bermen.

Voor een deel kunnen deze landschapselementen gestimuleerd worden door grondeigenaren hiervoor een vergoeding te geven via de methodiek van de 'Catalogus Groene en Blauwe Diensten'. Dit gebeurt altijd op vrijwillige basis.

Verevening

Ook bieden de elementen een houvast voor gesprekken over de inpassing van ontwikkelingen in het landschap. Ze kunnen ook in afspraken over verevening betrokken worden.

De vereveningsgedachte houdt in dat initiatieven ten goede moeten komen aan de doelen van de gemeenschap, waaronder het behoud en ontwikkeling van een goed functionerend, maar ook karakteristiek landschap. Per saldo moet ook het landschap (in brede zin) beter worden van de uitvoering van het initiatief, doordat in de omgeving nieuwe gewenste functies worden vervuld en/of karakteristieke en functionele landschapselementen worden aangelegd of hersteld. De deskundigheid van de toepasser van het ensemblewerkboek (landschapscoördinator en gebiedsmakelaar) moet er daarbij voor zorgen dat de verschillende elementen afgestemd zijn op bodem en waterhuishouding, dat ze op een geschikte plaats komen en dat er daarbij sprake is van een zoveel mogelijk functioneel gebruik (zoals waterberging). Dit moet nadrukkelijk in samenspraak met initiatiefnemers, grondeigenaren, gebruikers en belanghebbenden en zo mogelijk ook omwonenden gebeuren. Daarbij dienen de principes van de verevening echter niet te verwateren.

Zo kan bijvoorbeeld naast een agrarisch bedrijfsgebouw dat een andere functie krijgt een pad langs een akkerrand met beplanting hersteld worden, kan een sloot worden verbreed voor waterberging en ecologische functie en kan een schouwpad worden ingericht als een nieuwe recreatieve verbinding. Er worden mogelijkheden gezocht voor groenblauwe diensten, zodat de grondeigenaren ook vruchten kunnen plukken van hun grond en arbeid.

Bouwpakket

Iedere zone binnen het landschapsensemble krijgt zo zijn eigen karakteristieke landschapselementen waarmee de eigen identiteit wordt versterkt.

De landschapselementen sluiten aan op het gebiedsplan natuur en landschap, maar zijn daarvan een uitwerking naar het lokale schaalniveau. Getracht is voort te bouwen op de landschapselementen die vanouds voorkomen, maar daaraan een vertaling te geven die aansluit bij het huidige gebruik van het landschap.

Voor ieder landschapsensemble zijn andere landschapselementen karakteristiek. De karakteristieke en functioneel nuttige landschapselementen voor het landschapsensemble zijn opgenomen in het 'bouwpakket'. Ze bestaan uit lijnvormige elementen, die kunnen worden 'verkort' tot min of meer puntvormige elementen en kunnen

De bestaande wandelroutes en ommetjes vanuit de kernen kunnen verbeterd, uitgebreid en kortgesloten worden zodat het historische cultuurlandschap hier nog beter beleefd kan worden.

worden 'verbreed' tot vlakvormige elementen, zoals bijvoorbeeld in een nieuw landgoed. Ze bestaan telkens uit reeksen, die een indruk geven van de variatie die mogelijk is. Het kiezen van de elementen en hun plaatsing is daarom ook geen kinderspel; het blijft een creatief proces waarvoor deskundigheid vereist is, en inzicht in problemen, functies, boomsoorten en hun mogelijkheden en gevoel voor landschap en cultuurhistorie. Zo nodig dienen daarvoor deskundigen ingeschakeld te worden, bijvoorbeeld van ingenieursbureau's of van Landschapsbeheer Gelderland.

Niettemin is in de praktijk gebleken dat het bouwpakket een heel handig instrument is om gesprekken over initiatieven in het buitengebied te voeren, bijvoorbeeld in het kader van verevening.

7.2 | Kwartet als bouwpakket per deelgebied

Binnen het landschapsensemble Lienden's lommerrijk rivierenlandschap zijn verschillende deelgebieden onderscheiden (zie hoofdstuk 2). Ieder van die deelgebieden heeft zijn eigen bouwpakket van landschapselementen waarmee ingrepen en ontwikkelingen in het landschap van dat deelgebied kunnen worden vormgegeven.

Kwartetten en kwantiteiten (ruimte maat, oppervlaktebeslag)

Bij de landschapselementen gaan we veelal uit van lijnvormige elementen langs kavelranden en infrastructuur: singels en wallen, boomrijen, rietkragen, plasbermen, ruigtestroken, etc. Deze komen idealiter in een bepaalde maat voor in het landschap, bijvoorbeeld om de 200 meter. Zo'n maat is hier bedoeld, niet als star voorschrift, maar uiteraard als richtlijn en streefbeeld voor de aanleg van landschapselementen. Daarbij is ook het ruimtebeslag gegeven in % van de gehele ruimte.

Bij een hoge dichtheid aan landschapselementen, bijvoorbeeld elzensingels om de 50 m in een kleinschalig, oud slagenlandschap, zal het ruimtebeslag doorgaans hoger zijn dan bij een open landschap met een lage dichtheid. Daar kunnen landschapselementen echter robuuster en breder zijn. Zo is een vierkante kilometer met singels van 20 m breed om de 500 m (noord-zuid en oost-west) bijna 8 ha/100 ha, dus 8%. Daartussen liggen kavels van ruim 23 ha per kavel en een totale lengte aan singels van ca. 4 km/km².

Een vierkante kilometer met de elzensingels van 5 m breed langs kavels van 50 bij 200 m levert een dichtheid op van ca. 12%, bij 100 kavels van minder dan 1 ha en een totale lengte aan singels van 25 km/km².

Het bouwpakket op de volgende pagina's helpt u in uw plannen aan te sluiten bij de karakteristieken en het in de visie beoogde beeld van het deelgebied. Kijkt u hiervoor eerst op de kaart bij paragraaf 2.2 binnen welke landschappelijke zone het terrein valt.

De illustraties op de kwartetkaarten geven een indruk van het type landschapselement dat gewenst is. Per situatie kan hier op worden gevarieerd om maatwerk te kunnen leveren. Daarbij dienen wel minimumeisen aan de grootte en de kwaliteit van de elementen te worden gesteld!

Om te zien of uw plan past binnen het bestaande beleid, is het verstandig te kijken op de website van de provincie Gelderland (www.gelderland.nl) voor een eerste indicatie en contact op te nemen met de gemeente Buren (www.buren.nl).

Zie voor meer informatie over landschap en landschapsontwikkeling ook:

<http://www.landschapsbeheergelderland.nl>

<http://www.catalogusgroenblauwediensten.nl>

<http://www.natuurlijkplatteland.nl>

<http://www.groenloket.nl>

<http://www.nederlandscultuurlandschap.nl>

<http://www.kich.nl>

Iedere zone een eigen bouwpakket

7.3 | De uiterwaarden en de dijk (22)

Motto:

Ingetogen uitzichten met bakens aan de zomerdijk, Rembrandtwilgen, Nescionoten'

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

Kwantitatieve ambitie:

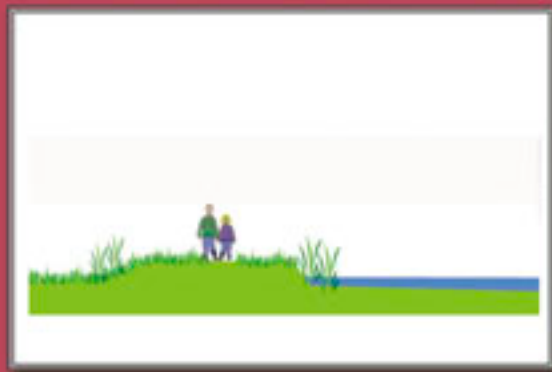
De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 10% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

uiterwaard en Heuvelrug kraagpad, rembrandtwilg, wandeldijkje

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

uiterwaard en Heuvelrug kraagpad, rembrandtwilg, wandeldijkje

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

uiterwaard en Heuvelrug kraagpad, rembrandtwilg, wandeldijkje

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

uiterwaard en Heuvelrug kraagpad, rembrandtwilg, wandeldijkje

- oversteek: klein bruggetje of loopplank over sloot of hek
- wandeldijkje: pad langs meidoorn-singels (evt over zomerdijk)
- kraagpad buitendijks tegen de dijkhelling aan als 'dorpsboulevard'
- 'Rembrandtwilg' met bank als uitzichtpunt gekoppeld aan kraagpad

7.4 | De stroomruggen met hun dorpen en lommerrijke linten (23)

Motto:

Achterommertjes en Betuwse lanen

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 8% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

oostelijke stroomruggen met dorpen en lommerrijke linten achterommertjes en zoomgaarden

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

oostelijke stroomruggen met dorpen en lommerrijke linten achterommertjes en zoomgaarden

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

oostelijke stroomruggen met dorpen en lommerrijke linten achterommertjes en zoomgaarden

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

oostelijke stroomruggen met dorpen en lommerrijke linten achterommertjes en zoomgaarden

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad naar wetering langs geschoren elzensingel of doornenroosingel(s)
- pad tussen sloot met knot-essen en evt. elzensingel
- dorpsgaard of 'limestoren' met uitzicht naar rivier en heuvelrug

7.5 | **De Het Ommerensche Veld (24): weide.**

Motto: weide!

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- een enkel boerenlandpad: langs weiland of akker, zonder beplanting, langs wetering of sloot met natuurvriendelijke oever en rietkraag

het Ommerensche Veld open landbouwgebied

- boerenlandpad: langs weiland of akker, zonder beplanting

het Ommerensche Veld open landbouwgebied

het Ommerensche Veld open landbouwgebied

het Ommerensche Veld open landbouwgebied

7.6 | De Polder Ommeren en Hoogmeien (25)

Motto:

polderbuitens, buitenbosjes en doornenroosingels

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

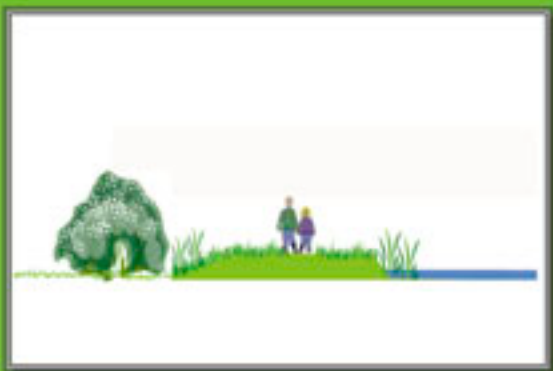
Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondсроos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondсроos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreef als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Polder Ommeren en Hoogmeien kade, pad, doornenroos, singel buitenbosjes en dreven

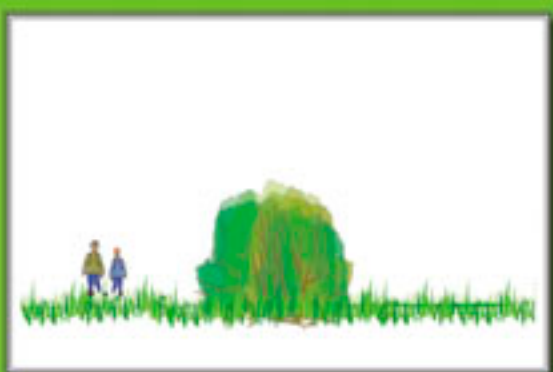
- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondroos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondroos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreif als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

Polder Ommeren en Hoogmeien kade, pad, doornenroos, singel buitenbosjes en dreven

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondroos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondroos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreif als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

Polder Ommeren en Hoogmeien kade, pad, doornenroos, singel buitenbosjes en dreven

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondroos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondroos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreif als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

Polder Ommeren en Hoogmeien kade, pad, doornenroos, singel buitenbosjes en dreven

- pad over (nieuwe) kade om polder evt. met singel van Hondroos en Sleedoorn
- pad met singel(s) van Hondroos en Sleedoorn langs kavelrand
- buitenbosje of boerensingel: hakhout van eik, es of van els (op nattere gronden), regelmatig afgezet
- dreif als onderdeel van boerenlaan langs Hoogmeien en Ommerenveldsche straat

7.7 | Polder Meerten en Polder Aalst (26)

Motto:

Weide!

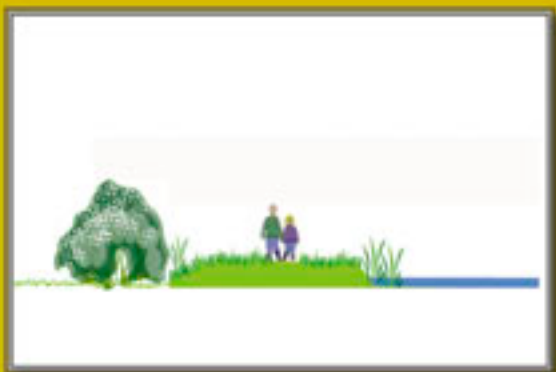
Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge
- kadepad: weg op oude kade van dorpspolder, onbeplant
- pad langs weiland of akker, onbeplant

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 200 tot 500 m.

Polder Meerten en Polder Aalst boerenlandpad door open kom

- pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge
- kadepad: weg op oude kade van dorps-polder, onbeplant
- pad langs weiland of akker, onbeplant

Polder Meerten en Polder Aalst boerenlandpad door open kom

- pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge
- kadepad: weg op oude kade van dorps-polder, onbeplant
- pad langs weiland of akker, onbeplant

Polder Meerten en Polder Aalst boerenlandpad door open kom

- pad over nieuwe kade met doornenroos-singel tussen kavel en pad langs Linge
- kadepad: weg op oude kade van dorps-polder, onbeplant
- pad langs weiland of akker, onbeplant

Polder Meerten en Polder Aalst boerenlandpad door open kom

7.8 | De Marspolder

Motto:

Hou zicht!

Te stimuleren landschapselementen o.a. voor groenblauwe diensten:

- *voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen*
- *(pad over) zichtlijn naar toren/landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag*
- *schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug*
- *marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag*

Kwantitatieve ambitie:

De lijnvormige landschapselementen (oud en nieuw) zouden hier een dichtheid moeten hebben van ca. 5% van het bestaande areaal met een maaswijdte van 100 tot 200 m.

de Marspolder Betuwse laantjes en belvederes

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad over zichtlijn naar toren of landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag
- schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug
- marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag

de Marspolder Betuwse laantjes en belvederes

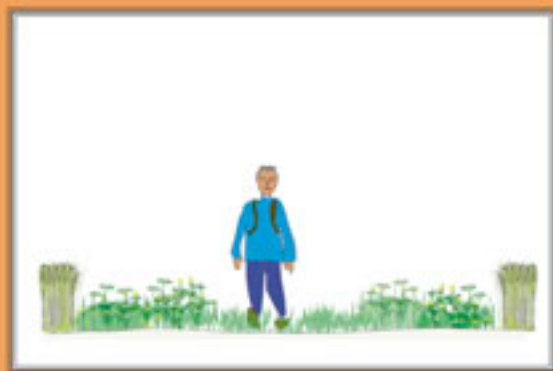
- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad over zichtlijn naar toren of landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag
- schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug
- marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag

de Marspolder Betuwse laantjes en belvederes

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad over zichtlijn naar toren of landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag
- schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug
- marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag

de Marspolder Betuwse laantjes en belvederes

- voorpootbomen als deel van Betuwse laantjes met nutsbomen of knotbomen
- pad over zichtlijn naar toren of landhuis op heuvelrug evt langs elzenhaag
- schildersboom: bankje met sierboom aan pad met uitzicht op toren of landhuis op heuvelrug
- marsroute: pad langs kavelrand, evt langs elzenhaag

Colofon

Werkboek Lienden's lommerrijk rivierenlandschap

Onderdeel van het Landschapsontwikkelingsplan voor de gemeente Buren

Versie concept oktober 2011

Projectteam

Adviseurs:

Schokland; Henk van Blerck, Hanneke Baltjes

Buro Hemmen; Henk van Ziel, Paul Ganzevles

Bureau Niche; Tiny Wigman

Van der Molen Groenconsult: Hans van der Molen, Marije Slijkhuis

Gemeentelijke ambtenaren:

Wim Kuster

Chantal Braak

Roelof de Wit

Jan Willem Bol

Hans Stam

Rhenen, 2011

